DAT GELOOF IK NIET!

Is het wel waar wat we lezen in de Bijbel?

Schepping - Fouten in de Bijbel - Datering bijbelboeken - Jezus

Alle rechten ©2020 voorbehouden, R. Brinkman
https://www.rudybrinkman.nl/bijbelschool/

DAT GELOOF IK NIET!

Is het wel waar wat we lezen in de Bijbel?

Schepping - Fouten in de Bijbel - Datering bijbelboeken - Jezus

Inhoudsopgave

Inleiding....5
Inconsistenties in de Bijbel....7
Het Scheppingsverhaal....11
Samenstelling en datering....19
De God van het Oude Testament....25
  Het Volk in de Woestijn....29
  Sporen in Egypte....32
  Archeologische vondsten....33
  Habiroe bedreigen Kanaän....34
Jezus, de Zoon van God?....37
Conclusie....47

"Een van de dingen die een mens van de andere dieren onderscheidt is dat hij dingen wil weten, dat hij wil ontdekken hoe de werkelijkheid er uitziet, gewoon omdat hij dat wil weten. Ik denk dat iemand tot minder dan menselijk verwordt wanneer dat verlangen in hem volledig wordt onderdrukt."

– God in the Dock, C.S. Lewis.

Dit werk is gelicenseerd onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel - GeenAfgeleideWerken 4.0 Internationaal licentie.
Bezoek http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/ om een kopie te zien van de licentie of stuur een brief naar Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Inleiding

DE BIJBEL WEMELT VAN DE FOUTEN!
Wie de Bijbel leest kan er niet aan ontkomen dat deze vol ‘inconsistenties’ oftewel fouten staat. Er staan (veel) tegenstrijdige verhalen in, er staan fouten in, er staan historische onjuistheden in. De verhalen kloppen chronologisch ook niet. Om over het begin van de Bijbel, het scheppingsverhaal, dan nog maar te zwijgen. Dat kan immers niet kloppen want: de wetenschap heeft al lang aangetoond dat de aarde niet geschapen is in zes dagen maar ontstaan is als gevolg van “de oerknal” en dat het leven op aarde toevalligerwijs geleidelijk is ontstaan (middels evolutie over honderden miljoenen jaren). Daarbij geeft de Bijbel zelfs twéé varianten van het scheppingsverhaal!

Daarnaast: als het gaat om de datering en samenstelling van de Bijbelse teksten, in het bijzonder het Oude Testament, valt er ook nog het een en ander op aan te merken. De Bijbel is immers samengesteld door verschillende redacteurs en in de huidige vorm vastgesteld, na heel veel redactiewerk, ergens tussen 600 v. Chr. tot 450 v.Chr. De vijf boeken van Mozes, de profeten, enz. zijn namelijk niet geschreven door de mensen waarvan wij dénken dat die ze hebben geschreven!

Het Nieuwe Testament is niet veel beter: de Evangeliën zijn pas véél later samengesteld en ook de brieven daarna zijn vaak niet door de schrijvers geschreven die als schrijver vermeld zijn maar door anderen, onder hun naam. Zodat die brieven gezag zouden krijgen en in de Canon (de vastgestelde inhoud) van de Bijbel zouden worden opgenomen. Het Nederlands Bijbelgenootschap heeft dit zelfs bij diverse inleiding op boeken en brieven vermeld in de NBV en zelfs de Evangelische Omroep heeft dit tegenwoordig op zijn website staan – dus dat zegt genoeg.

Tot slot: de God van het Oude Testament is helemaal geen God van Liefde maar een hele wrede God, die mensenoffers voorstond, verkrachtingen, doodstraf door steniging, genocide en ga zo maar door. Daarnaast is de Bijbel homofoob en staat voor patriarchale onderdrukking van de vrouw!

We geloven als moderne mens toch niet meer in sprookjes en mythes? Die verhalen waren indertijd nu eenmaal noodzakelijk voor de Joden om zo een gezamenlijke nationale identiteit te vormen als volk, op basis van een gezamenlijk mono-theïstisch belijden en gezamenlijke riten en wetten. Maar voor onze tijd heeft dit verder geen enkele waarde meer….

VERLICHTING
Wat ik hiervoor schrijf zijn veelgehoorde *tegenwerpingen* met betrekking tot de Bijbel. Die tegenwerpingen zijn van de laatste eeuwen, vooral sinds de verlichting (18e eeuw) in zwang gekomen.

Wat moet je er mee doen? Wat kan- of wil je er tegenin brengen als je Christen bent? Is er überhaupt iets tegenin te brengen als argumenten als bovenstaand worden aangevoerd? Wat als je inderdaad iets naloopt (religie) en dat een verzinsel was? Want: de bezwaren moet je wél serieus nemen en onderzoeken.

Maar er is ook een keerzijde: wat als de Bijbel ***wél*** waar is en je die waarheid hebt verworpen? Ook dat zou je toch eerlijk moeten onderzoeken?

Inconsistenties in de Bijbel

De eerste tegenwerping die je vaak hoort als je over de Bijbel spreekt is dat deze ‘vol tegen-strijdigheden’ staat. Om een paar (bekende) voorbeelden te noemen.

1. David en Goliat

In de Bijbel staat dat David de reus Goliath heeft gedood:

– “Zo overwon David de Filistijn met een slinger en een steen; hij versloeg de Filistijn en doodde hem; en David had geen zwaard in zijn hand” 1 Samuël 17:50

Maar even verder, in het boek 2 Samuël, staat vervolgens:

– “Opnieuw was er strijd met de Filistijnen te Gob; en Elchanan, de zoon van de Betlehemiet Jaäre-Oregim, versloeg de Gatiet Goliat, die een speer had met een schacht als een weversboom”.
2 Samuël 21:19

Duidelijk toch? De Bijbel spreekt zichzelf tegen! Je kan een mens, in dit geval Goliat, immers maar één keer doden? Is dit niet simpelweg heldenverering door de daad van een onbekende man toe te schrijven aan David? Duidelijk een fout in de Bijbel. Met als doel David op een voetstuk te zetten!

Maar, als je een stuk verder leest dan lost het raadsel zich al grotendeels op, in het boek 1 Kronieken lees je namelijk het volgende:

– “Opnieuw was er strijd met de Filistijnen, en Elchanan, de zoon van Jaïr, versloeg Lachmi, de broeder van de Gatiet Goliat, die een spies had met een schacht als een weversboom”. 1 Kronieken 20:5

Theologen en Bijbelwetenschappers zijn er het over eens dat in 2 Samuël 21:19 een kleine fout is gemaakt bij het overschrijven: ‘de broeder van’ is incorrect, mogelijk een verschrijving of onduidelijk, overgenomen en door een latere copieïst is de “incorrecte” overname weggelaten.[i] Daarnaast is uit de context duidelijk dat de dood van de broer van Goliath pas ná de dood van Saul was, toen David al Koning over Israël was en zijn eerdere heldendaad jaren daarvoor al had verricht.

Wat hier vastgesteld kan worden is dat er een schrijffout gemaakt is. Echter, wat ook vastgesteld kan worden is dat latere copieïsten niet de euvele moed hebben gehad naar eigen believen dan maar een correctie te maken – zij hadden dusdanig veel respect voor de overgeleverde tekst dat zij die, ondanks dit ‘probleem’, zo hebben gelaten.

De King James vertalers waren zich hier al van bewust en hebben in schuinschrift (als in “dit is geen onderdeel van de oorspronkelijke tekst) het aan 2 Samuël toegevoegd:

“And there was again a battle in Gob with the Philistines, where Elhanan the son of Jaare-oregim, a Bethlehemite, slew *the brother of* Goliath the Gittite, the staff of whose spear was like a weaver’s beam”.

De Kanttekeningen van de Statenvertaling vermeld dan ook:
“Anders, [broeder] van Goliath. Hetwelk sommigen hier invoegen uit 1 Kron. 20:5, waar hij genoemd wordt Lachmi; welke plaats de lezer met deze kan vergelijken”. [ii]

Met andere woorden: deze “tegenstrijdigheid” is niet iets wat onbekend was: zelfs de Statenvertaling (1637) en de King James-vertaling (1611) maken hier al melding van.

Desondanks wordt het door de tegenstanders en criticasters nog vaak met graagte aangehaald als voorbeeld van de ‘tegenstrijdigheden’ in de Bijbel. De gemiddelde ‘kerkganger’ is niet bekend met het fenomeen en laat zich er door uit het veld slaan.

2. Hoeveel Dieren nam Noach mee?

Een andere ‘tegenstrijdigheid’ die je vaak hoort is: in het éne deel van de Bijbel zeggen ze dat Noach van elke diersoort *één* paar meenam, en later lees je *zeven* paar!

Dit is vrij eenvoudig te verklaren – het berust op een *misverstand bij de lezer* en is vaak gebaseerd op de lezer zijn of haar ‘kinderbijbel-tijd’ dwz de tijd dat er verhalen uit de kinderbijbel werden (voor)gelezen. Die is namelijk vaak incompleet in de weergave van het verhaal.

De twéé dieren (paartje) lezen we over:

19 En van al wat leeft, van alle vlees, van alles zult gij één paar in de ark brengen om het ***met u in het leven te behouden***; mannetje en wijfje zullen zij zijn. 20 Van het gevogelte naar zijn aard en van het vee naar zijn aard, van al het kruipend gedierte van de aardbodem naar zijn aard, van alles zal één paar tot u komen om het in het leven te behouden. Genesis 6:19-20

En vervolgens lezen we:

Van ***alle reine dieren*** zult gij ***zeven paar*** nemen, het mannetje en zijn wijfje, maar van de dieren, die niet rein zijn, één paar, het mannetje en zijn wijfje. Genesis 7:2.

Genesis 7:2 zegt dat Noach *zeven* paar van de ‘reine’ dieren moest meenemen en *één* paar van alle soorten ‘onreine’ dieren. Het probleem hier is de vraag zelf want deze wordt gesteld uit onbegrip en onwetenheid (met name met betrekking tot de rest van de tekst).

De reden voor het meenemen van zeven paar van de reine soorten is duidelijk: zij werden (gedeeltelijk) gebruikt als offer en als voedsel na de vloed (zoals dit inderdaad gebeurde volgens Genesis 8:20). Natuurlijk zouden zij dan uitsterven als er niet meer dan twee van ieder van deze *reine* soorten zouden zijn. Echter in het geval van de onreine dieren en vogels, zou een enkel paar voldoende zijn, want zij zouden niet gebruikt worden als offerdieren of als voedsel.

WAT IS HET PROBLEEM?

Wat is het probleem met dit soort vragen? Het gaat uit van een *vooronderstelling* namelijk: dat de Bijbel ‘vol fouten en tegenstrijdigheden’ zit. Wie een beetje wat teksten bijelkaar grabbelt en met Google gaat zoeken kan snel genoeg een paar (schijnbare) tegenstrijdigheden vinden en daarmee een casus opbouwen.

Natuurlijk blijven er altijd een paar lastige, of moeilijk te verklaren, zaken over. We moeten ook niet alles willen wegredeneren. Dat is echter inherent aan een boek dat is samengesteld over een periode van duizenden(!) jaren, waaraan een groot aantal auteurs hebben gewerkt en over al die jaren -hoewel zeer zorgvuldig- is overgeschreven. Daarnaast hebben we ook nog af en toe interpretatie-problemen (vertalers!). Een bekend voorbeeld is de lengte van Goliat. Hoe lang hij eigenlijk was lijkt ook zo’n probleempunt.
Totdat je weet dat het indertijd regelmatig gebeurde om een strijder zijn lengte inclusief zijn hoofdtooi/helm te beschrijven. Dit verklaart de verschillen in de diverse beschrijvingen zondermeer.

De massa van de religieuze mensen kon- en kan niets tegen dit soort argumenten inbrengen. De hoofdreden hiervan is dat zij geen kennis hebben van de Bijbel, de historische context en de geschiedenis van het volk Israël en de wereld in zijn algemeenheid. In het Bijbelboek Hosea zei de profeet, namens God, dan ook al het volgende:

> “Mijn volk gaat te gronde door het gebrek aan kennis” [Hosea 4:6a].

Met als gevolg dat veel mensen, door gebrek aan kennis, het geloof vaarwel hebben gezegd.

In de huidige, moderne, maatschappij zie je ook dat kennis van zaken voor veel mensen niet meer relevant lijkt te zijn – ze lopen het liefst allerlei obscure fake-news websites achterna en geloven de onzin die daar op verkocht wordt; terwijl nuancering, wetenschappelijke feiten en algemene kennis er op eens niet meer toe doet. Ik noem een bekend voorbeeld: de anti-vaccinatie beweging. Hoeveel (wetenschappelijk) bewijs en onderzoek je ook aandraagt, ze blijven geloven en uitdragen dat vaccineren ernstige (geestelijke) afwijkingen veroorzakt, zoals bijvoorbeeld autisme. Terwijl al lang is aangetoond dat dat absoluut onmogelijk is.[1]

Wie kennis heeft van de Bijbel en de historische achtergronden, of kennis er van wil opdoen, komt vaak tot hele andere conclusies dan de tegenwerpingen in de inleiding beschreven!

We raken hiermee ook het probleem van de *datering* van de Bijbelboeken en de historische betrouwbaarheid. Wanneer zijn de boeken geschreven? Kloppen de zaken die vermeld worden wel met de geschiedkundige feiten? Hier kom ik later op terug.

Dit zijn slechts twee voorbeelden. Er zijn er uiteraard meer te noemen, maar dan zou ik een essay moeten schrijven over dit onderwerp zelf – en dat is niet de bedoeling. Duidelijk mag zijn dat het vinden van ‘tegenstrijdigheden’ op het eerste gezicht niet moeilijk is, maar dat nagenoeg alle tegenstrijdigheden verdwijnen als je serieus en oprecht onderzoek doet.

1 https://www.nu.nl/wetenschap/5774436/groot-deens-onderzoek-toont-aan-dat-vaccinaties-geen-autisme-veroorzaken.html

Het Scheppingsverhaal

Zijn er twee verhalen over de schepping? En ze zijn “niet in overeenstemming” met elkaar? Hoe kan dat?

Veel mensen zijn van mening dat we in Genesis 1-3 twéé scheppingsverhalen lezen. Het eerste verhaal loopt van Genesis 1:1 – 2:4a. Het tweede van 2:4b – 2:25.

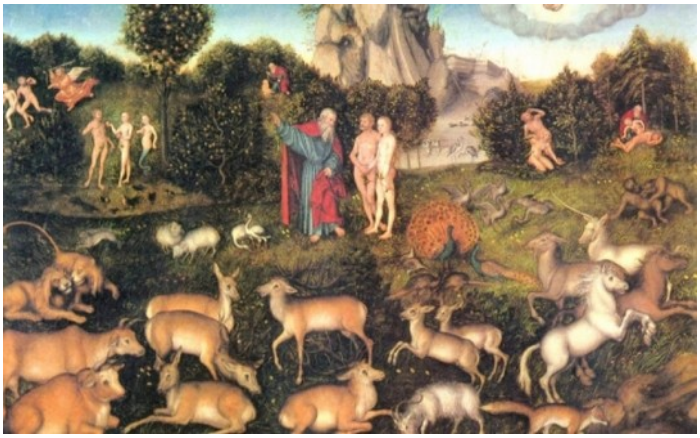

Hebt U wel eens mensen horen vertellen, ooggetuigen, over een aanrijding die ze hebben gezien? Als je 2 of 3 getuigen neemt, krijg je ook 2 of 3 verschillende verhalen te horen. In grote lijnen komen ze *wel* overeen. Maar de details verschillen. Dat komt omdat ieder het vanuit zijn éigen invals- en gezichtshoek vertelt.

Wanneer de politie getuigen hoort is er één ding dat vast staat. Zodra de getuigen-verklaringen *exact* één-op-één met elkaar overeenkomen is er sprake van “afgesproken werk”: een *vals* getuigenis, waarbij de getuigen hebben afgesproken met elkaar een bepaald verhaal de wereld in te helpen.

Scheppingsverhalen Genesis

De scheppingsverhalen kun je dus, als je wilt, als twéé (aparte) verhalen beschouwen uit verschillende invalshoeken. Je kunt het 2e verhaal ook als een verbijzondering zien van de 1e; een meer gedetailleerde variant die inzoomt op het hoofdonderwerp van de Bijbel: de relatie tussen God en de mens.

De scheppingsverhalen zijn verteld vanuit twee verschillende perspectieven. Het éérste perspectief is dat van “God, de Schepper”. Hoe, zeg maar, grofweg deze wereld tot stand is gekomen. Het twééde perspectief is vanuit de *relatie* God – mens: hoe de mens geplaatst is in een paradijslijke omgeving en alles goed was. In de hoofdstukken er na lezen we verder hoe de mens zich van God afkeerde en tot verval raakte.

Het zijn dus geen twee verschillende verhalen, maar twee verhalen die elkaar aanvullen, over één en hetzelfde gebeuren, en die een nadere verklaring geven over hoe het toch heeft kunnen gebeuren dat we op zeker moment zo ver van God zijn afgedwaald.

Moet je het scheppingsverhaal letterlijk nemen?
Er is in mijn optiek niets op tegen om het verhaal te nemen, te accepteren, zoals het er staat. Er is namelijk niemand die, tot op de dag van vandaag, onomstotelijk het tegendeel heeft kunnen bewijzen. We moeten gezien deze bewering naar de Evolutietheorie gaan kijken in dit verband. Immers, dat is het alternatief als je niet in de Bijbel wilt geloven.

Wetenschappers vinden de Bijbelse uitleg 'onaanvaardbaar', zo lees je vaak. Toch zjin er ook veel wetenschappers die wel degelijk geloven in de Schepping zoals we deze in de Bijbel beschreven zien of, zie verder, op zijn minst – zelfs zij die de evolutietheorie aanhangen – stellen dat de evolutietheorie géén sluitende verklaring geeft.

Evolutietheorie
Er zitten namelijk enorme 'gaten' in de wetenschappelijke 'bewijzen' voor de evolutietheorie. Er is in de loop van de afgelopen eeuwen zelfs ***aantoonbaar fraude(!) gepleegd*** om de theorie sluitender en aannemelijker te maken. Er zijn wat dat aangaat m.i. meer tegenstrijdige beweringen binnen de Evolutie-theorie te vinden dan in de Bijbel, omdat er in de wetenschap zelfs bewust gefraudeerd wordt!

> "*In de wetenschap komt, net als in elk ander menselijk bedrijf, fraude voor. Men kan drie zaken bij fraude onderscheiden: plagiaat, het verzinnen van gegevens en het weglaten van gegevens die de onderzoeker niet uitkomen. Van 2005 tot 2011 zijn er* ***fraudegevallen geweest op 33 universiteiten***"
> – Christpedia, Radio Nederland Wereldomroep, nieuwsbericht 25 okt. 2012.

Een, naar ik aanneem, bekend geval van fraude is de "Piltdown-mens"[iii].

> *Wie voor de vervalsing verantwoordelijk is, is onduidelijk. Charles Dawson is een zeer aannemelijke verdachte, maar een reeks andere namen, onder wie die van jezuïet, geoloog, antropoloog en filosoof Pierre Teilhard de Chardin (vinder van een hoektand van de Piltdown mens) is ook genoemd. Een andere recentelijk populaire hypothese is dat de vervalser Martin A.C. Hinton was, een conservator van het Natural History Museum die Woodward een hak wilde zetten.*
> *Wat wel duidelijk is, is* ***waarom wetenschappers Eoanthropus aanvankelijk klakkeloos accepteerden*** *en later, al voor de ontmaskering, op een zijspoor zetten.*

De evolutietheorie kan het ontstaan van het leven niet verklaren

- de evolutietheorie kan inderdaad niet verklaren hoe het leven hier op aarde ontstaan is. [..] Er zijn uiteraard diverse hypothesen geformuleerd over het ontstaan van het leven, maar een allesomvattende theorie is voorlopig nog niet aan de orde.

Jente Ottenburghs
(MSc Evolutie en Gedragsbiologie)

*De acceptatie kwam **omdat het heersende theorieën** over menselijke evolutie (eerst het vergrote brein, pas daarna het mensachtig lichaam) **leek te bevestigen**, en in Engeland ook om nationalistische redenen. Ook was de heersende opvatting gedeeltelijk racistisch geïnspireerd, omdat men in die tijd ervan uitging dat de mens in Europa en/of Azië moest zijn ontwikkeld.* (Wikipedia)

Hoe waardevrij is de wetenschap in haar onderzoek? Hoe wetenschappelijk is het onderzoek an sich? Het bewijs wordt geaccepteerd als het binnen het (gewenste) plaatje en de opvattingen valt. Wat gebeurt er, zo vraag ik mij af, met bewijsmateriaal dat niet binnen dit plaatje past? Ook wetenschappers zijn, in dit opzicht, soms behoorlijk behept met een kokervisie!

Naast deze aantoonbare fraude zijn er nog meer aan te halen zoals bijvoorbeeld de "*Archaeoraptor-fraude*", Ernst Haeckel's "embryonale ontwikkeling" (die tot in de jaren '80 in Nederland nog in de schoolboeken stond, en zelfs in 2012 nog examenstof[iv] was, maar waarvan meer dan 100 jaar geleden al bekend was dat ze frauduleus was!) etc., etc. Het voert te ver om dit allemaal uitgebreid te bespreken. Duidelijk is dat er fraude, gepleegd door "*objectieve wetenschappers*", plaatsgevonden heeft en nog steeds plaatsvindt, ook op heel veel andere wetenschappelijke gebieden. Bijvoorbeeld archeologie maar ook op het gebied van "Bijbelwetenschap"[v]). Nog niet zo lang geleden konden we bijvoorbeeld lezen over bijvoorbeeld de valse Dode Zee rollen in het Bijbels Museum in Washington[vi].

Desondanks heeft de massa besloten dat de Evolutietheorie een plausibele verklaring is voor het ontstaan van het heelal, onze wereld, de flora en fauna, en: de mens. Wetenschappers geven het echter evenéens onomwonden toe dat deze theorie eigenlijk een groot aantal, onoplosbare, problemen kent:

'Er zijn geen grote gaten in de evolutietheorie', zeggen de collega's. Een onbegrijpelijke uitspraak voor iedereen die de moeite neemt om het empirische bewijsmateriaal te bestuderen. Je hoeft bepaald geen gelovige of Intelligent Design (ID)-aanhanger te zijn om te concluderen dat de gaten niet alleen levensgroot zijn, maar waarschijnlijk ook onoverkomelijk. [..]

*'Evolutie is voldoende verklaring gebleken voor alle kenmerken van de natuurlijke wereld die ontdekt zijn', aldus onze collega's. Nog een onbegrijpelijke **megalomane claim**. We horen graag de 'voldoende' verklaring van ons bewustzijn, van onze ethiek, van onze moraal, van het fenomeen religie, van de soortvorming, van de zweepstaart, van het ontstaan van leven, van alles. En dan geen romantische verhaaltjes, maar empirisch verifieerbare wetenschappelijke verklaringen. [..]*

> *Op zijn best kun je evolutie zien als een proces of als een mechanisme waarmee leven ontstaat,* ***maar de claim dat het hiervan de oorzaak is, is niet gegrond***. – hoogleraren Ronald Meester en René van Woudenberg[vii] (Volkskrant, 23-06-2005)

De genoemde ‘zweepstaart’ wordt ook wel het ‘gat van Darwin’ genoemd – een (mogelijke) tussenvorm zonder doel. Waarbij evolutionsten zelf aangeven dat tussenvormen overigens bijna nooit gevonden worden. Eén van de basisprincipes van de evolutietheorie nota bene ontbreekt dus nagenoeg altijd: de veelgenoemde ‘tussenvorm’. Daarvoor zijn dan weer twee theorieën ontwikkeld, maar ook daar blijven de noodzakelijke tussenvormen ontbreken[2].

In 1859 schreef Darwin dat “het ontbreken van fossiele tussenvormen misschien het grootste bezwaar tegen de evolutietheorie" zou zijn. Hij dacht dat de tussenvormen uiteindelijk gevonden zouden worden. De afgelopen 160 jaar hebben wetenschappers miljoenen tonnen fossielen onderzocht. Met als resultaat ... dat de hiaten er nog steeds zijn[3]. Er zijn niet of nauwelijks fossielen gevonden die voldoen aan de eisen die een vorm van evolutie zouden kunnen bewijzen. Ze zijn er domweg niet. Dat zijn, onder andere, de “gaten” waar veel op wetenschappers wijzen. Zelfs zij die de evolutietheorie aanhangen.

Is het scheppingsverhaal een wetenschappelijk alternatief?
Nee. *Absoluut niet*. Je kunt niet verwachten dat in een dergelijk kort, fragmentarisch, gedeelte een wetenschappelijke verhandeling wordt gegeven over de ontstaansgeschiedenis van het heelal, de schepping van de wereld en alles wat zich daar op bevindt. De gecompliceerdheid van het heelaal, de aarde, de schepping, is daarvoor véél te groot!

Er zijn zeer veel (orthodoxe) christenen die min-of-meer ‘eisen’ dat je het scheppingsverhaal uitlegt als een schepping in zeven dagen van 24 uur (de meest ‘enge’ variant van het Creationisme). Je kunt dit hooguit *afleiden* uit het scheppingsverhaal. Maar is het de intentie van dit verhaal om het zo te ‘vertalen’? Dan ga je mijns inziens voorbij aan de strekking en de context.

Er zijn er ook die geloven in een “theïstische evolutie” oftewel een evolutie geleid door God. Maar dan blijf je tegen dezelfde problemen aanlopen als de ‘reguliere’ evolutietheorie. Er zijn daarnaast ook andere theorieën, zoals “Intelligent Design”, die populair zijn onder christenen en zelfs op veel scholen in ondermeer de Verenigde Staten worden onderwezen.

2 https://www.scientias.nl/raadsel-ontbrekende-fossielen/
3 Zie “Fossielen – Sleutels tot het Heden”, R.B. Bliss, G.E. Parker, D.T. Gish (Telos)

Tot slot zijn er christenen die onomwonden toegeven te geloven in de evolutietheorie en het scheppingsverhaal als een ‘allegorie’ beschouwen.

Het scheppingsverhaal is zoals gezegd *geen* wetenschappelijke verhandeling. Dit moeten we er m.i. ook niet van willen maken. Het is een vertelling die ons duidelijk wil maken dat we als mensen door God gemaakt zijn en dat deze schepping, in Zijn ogen, oorspronkelijk goed was.

Ik ben zelf altijd ‘creationist’ geweest in die zin dat ik geloof dat God de Schepper is. Maar heb mij daarnaast ook altijd beseft dat het ‘fundamentalistische creationisme’ onverdedigbaar is, een besef dat in de loop der jaren steeds sterker werd en wel om de volgende reden: het scheppingsverhaal is *niet* geschreven als een basis daarvoor.

Wat vertelt Genesis ons dan?
Prof. Dr. W.J. Ouweneel heeft een boek, “Adam, waar ben je”, over dit onderwerp geschreven. In het Reformatorisch Dagblad werd hij hier over geïnterviewd:

> *Het is hem als bioloog onmogelijk om te geloven in een algemene evolutie van amoebe tot mens. En als theoloog stelt hij dat de opvattingen van de theïstische evolutionisten niet te verzoenen zijn met Bijbelse uitspraken over schepping – zondeval – opstanding – en voleinding. De Bijbelse eenheid van spreken over dit kwartet van kernzaken wordt doorbroken als de Bijbel het al in Genesis mis heeft over schepping en zondeval. [..] Ouweneel stelt klip en klaar dat evolutie niet te verzoenen valt met schepping (volgens Genesis). Het is het een of het ander. Je moet kiezen..*[viii]

In het RD[ix] lezen we dat Ouweneel zegt:

> *“Ik heb trouwens in heel mijn leven nog nooit geloofd dat met behulp van de nu bekende biologische mechanismen een algemene evolutie verklaard zou kunnen worden. De belangrijkste twee redenen dat zo veel mensen hier wel in geloven, zijn: onwetendheid en het zogenaamd ontbreken van een alternatief – men wil geen levend Wezen dat alles heeft geschapen, accepteren. [..] de Bijbel gaat over theologische vragen. De Bijbel gaat over geloof en heil, zonde en verlossing en is niet bedoeld om uit te leggen hoe onze kosmos in elkaar zit.”*

Relatie
Wat de Bijbel, vanaf Genesis, vertelt is dat er twee soorten relaties zijn. De relatie tussen God en de mens en de relatie tussen mens ↔ mens. Met andere woorden een ‘horizontale lijn’ en een ‘verticale lijn’.

In Genesis lezen we éérst over de ‘horizontale lijn’. Dat God de Schepper is van alles en met zijn schepping, schepsels, een relatie wil, een band. Daarnaast zien we vervolgens de relatie tussen de mensen (Adam en Eva). Genesis sluit het scheppingsverhaal af met dit vers:

> “*En zij beiden waren naakt, de mens en zijn vrouw, maar zij schaamden zich voor elkander niet*”. Genesis 2:25

Alles was letterlijk ‘open en bloot’, eerlijk, niets te verbergen, volstrekte harmonie.

Dát was wat God beoogde, zo laat ons het scheppingsverhaal zien. Dát is de essentie van het scheppingsverhaal: harmonie tussen God en mens. Hóe Hij precies alles geschapen heeft, hoe dat allemaal in zijn werk ging biologisch en natuurkundig gezien, is niet eens relevant. Wel dát het Zijn werk is geweest, linksom of rechtsom.

Zelf heb ik er vrede mee dat we het verder niet in detail weten en dat er geen sluitende ‘theorie’ is die het een en ander verklaart. Bedenk ook dat in dit verband Mozes het verhaal opschreef gebaseerd op diverse overleveringen en bronnen en dus ook niet anders kon dan het globaal noteren. Hij schreef het als een ‘religieuze onderwijzing’, en niet als wetenschappelijke uitéénzetting!

Wij als mensen willen zo graag alles ‘verklaren’, maar soms moet je het mysterie, zo vind ik, een mysterie laten. Dit omdat er iets véél belangrijkers te vinden is in de Bijbel. Daarom neem ik het scheppingsverhaal zoals het er staat – niet als wetenschappelijke verhandeling maar ook niet als een verhaal dat we zouden moeten laten ontkrachten door wetenschappers zoals evolutionisten. Het is een globale weergave van het ontstaan van deze wereld.

De wetenschappers ***raken de kern niet***. Dat proberen ze wel, maar zie zien ‘m – bewust of onbewust– naar mijn mening volledig over het hoofd. In dit verband moeten we ons dus het volgende beseffen:

> “*De algemene regel [..] is de voorkeur voor de letterlijke interpretatie. Maar, daarbij moeten we het gebruik van metaforen en dergelijke, net als in gewone conversatie, niet buiten beschouwing laten.*” – Dr. Paul Henebury, Telos Instituut[x]

De kern van het Scheppingsverhaal is (nogmaals): de relatie tussen God en mens.

Daarbij leert- en geeft het verhaal ons:

- Het verschil tussen goed en fout: de mens heeft daarin een keuze. Genesis geeft daarmee een moreel kompas;
- De mens is naar God's beeld gemaakt en God verlangt van ons "te doen wat moreel juist is": het slechte weerstaan (en zelfs straffen), het goede niet onderdrukken.

  "Alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus: want dit is de wet en de profeten." Mattuës 7:12.
- God past geen dwang toe – zoals bijvoorbeeld in de Islam – maar geeft een vrije keuze.

De mens, de mensheid, koos voor 'fout'. Voor verwerping van God (de Schepper), afgoderij, afstand nemen van haar oorsprong. Dat is wat de Bijbel als 'zonde' bestempeld: afkeren van God, de relatie met Hem verbreken. Dát is wat Genesis ons laat zien. Laat ik daarmee ruimte voor de evolutietheorie als 'oorsprongstheorie'? Nee. Want zoals zelfs evolutionisten toegeven: dat is onmogelijk. Het leven kan er niet door- of uit verklaard worden. Wel pleit ik er voor om het scheppingsverhaal niet als basis voor een (semi)wetenschappelijk opvatting te nemen. Zo is het namelijk nooit bedoeld, met dié intentie heeft de schrijver, Mozes, het niet op schrift gesteld.

Zondvloed

Daarna zien we, in de navolgende hoofdstukken in Genesis, dat de zaken escalleerden en de relatie tussen God en mens zodanig ernstig verstoord raakt dat, als gevolg daarvan, ook de relatie tussen de mensen onderling stuk ging. Totdat, plat gezegd, de wereld "een grote bende was geworden" en er (wederom) Goddelijke interventie noodzakelijk was middels de Zondvloed.

Ook dáárover kun je een lange discussie voeren maar ik volsta met verwijzen naar het feit dat wereldwijd zondvloedverhalen voorkomen in allerlei culturen, volken en stammen. Bram Krol[xi] schrijft hier over:

> *De Maori's in Nieuw-Zeeland, de Eskimo's op Groenland, indianenstammen in de Andes, de Zoeloes van Zuid-Afrika - kennen allen het zondvloedverhaal. De Lepcha's in Sikkim en de Kirati in Nepal ook, heb ik zelf geconstateerd en de Danieten in Ivoorkust ook al. Trouwens ook de Miao's (=Hmongs) van Zuid-China en Zuid-Oost Azië, en hun verhaal verschilt niet eens zoveel van het bijbelse verslag. Ook de Mongolen weten ervan, en je leest ervan in de oudste heilige hindoeïstische geschriften. Honderden (!) stammen en volken zowaar, hoe verschillend ook van cultuur, huidskleur en religie, vertellen een vergelijkbaar verhaal.* [..]

Noach heet hij in de bijbelvertalingen, Noech in het Hebreeuws, Nu in China of elders ook: Nuwa, Nuu, Noe of Manoe in het Sanskriet (maar dat komt ook van Noe). In andere talen wordt hij omschreven als de zeevaarder, zoals in het Grieks, waar hij Deukalion heet, wat naar de zeevaart verwijst. En in al die culturen is hij de stamvader, die in veel gevallen vergoddelijkt werd, of wordt hij gezien als de eerste koning. In de Babylonische, Indiase en Chinese verhalen van de zondvloed, had deze Noe, Nu of Manu drie zonen, net als in de Bijbel, Sem, Cham en Jafet. In India heten ze : Sherma, Charma en Jyapeti (zo staat het in de Padma Purana). En de Griek Herodotus (ongeveer 450 v.C.) spreekt over 'de acht goden, die er voor de andere goden' waren. Is dat Noach met zijn vrouw en zijn drie zonen met hun vrouwen? Die acht 'goden' van de begintijd vind je ook in het Oude Egypte. Ook de oudste Armeense overleveringen kennen hun Noach (Haik), met drie zonen.

Naast de ettelijke zondvloed-verhalen en overleveringen van al die volken die, geografisch gezien, ver van elkaar verwijderd zijn, zijn er ook zeer veel geologische aanwijzingen voor een wereldwijde vloed of catastrofe.

Dit duidt er tevens op dat de oorsprong van de mens ooit, in een ver verleden, gezamenlijk is geweest (naast recente ontdekkingen over de gedeelde genenpool van alle mensen die terug te voeren zijn naar slechts een klein aantal 'stamvaders' of 'oermoeders').

Conclusie – de mens is érgens (volgens de Bijbel in het Paradijs) ontstaan en heeft zich vervolgens over de wereld verspreid. De 'oerverhalen' zijn meegenomen en duizenden jaren lang overgeleverd.

Samenstelling en datering

Wanneer is de Bijbel eigenlijk geschreven en door wie? De claim die vaak gedaan wordt is dat de Bijbel pas véél later, eeuwen later, is geschreven dan de namen van de auteurs doen vermoeden. De boeken van Mozes, de profeten etc. zouden allemaal veel later zijn geschreven. Deze theorie, de *documentaire hypothese*, is tegenwoordig leidend onder veel theologen en andere onderzoekers.

De “documentaire hypothese”

“De documentaire hypothese is de hypothese waarin een reconstructie wordt gevormd van de oorspronkelijke bronnen van de Thora of Pentateuch (de eerste vijf boeken van de Hebreeuwse Bijbel (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium).

Deze bronnen zijn deels onafhankelijk van elkaar ontstaan en zijn gebruikt bij het redactionele proces om de definitieve vorm van de Thora te bepalen [..] De belangrijkste versie van deze hypothese is geformuleerd door de Duitse theoloog Julius Wellhausen (1844-1918) tegen het einde van de 19e eeuw (de "Wellhausen-hypothese"). Volgens Wellhausen waren er vier belangrijke bronnen die een beeld van de religieuze geschiedenis van de Israëlieten schetsen:

J , ofwel de Jahwist; geschreven omstreeks 950 v.Chr. in het zuidelijke koninkrijk Juda
E, ofwel de Elohist; geschreven omstreeks 850 v.Chr. in het noordelijke koninkrijk Israël
D, ofwel de Deuteronomist; geschreven omstreeks 621 v.Chr. in Jeruzalem tijdens een periode van godsdienstige hervorming onder koning Josia
P, ofwel de Priestercodex; geschreven omstreeks 450 v.Chr. door Aäronitische priesters.

De redacteur die deze bronnen samengevoegd zou hebben tot de uiteindelijke Thora staat bekend als R. De werkzaamheid van R is (volgens deze hypothese) op meerdere momenten in het ontstaansproces van de Thora te herkennen, maar als uiteindelijke redacteur duidt men vaak Ezra aan. (Wikipedia)

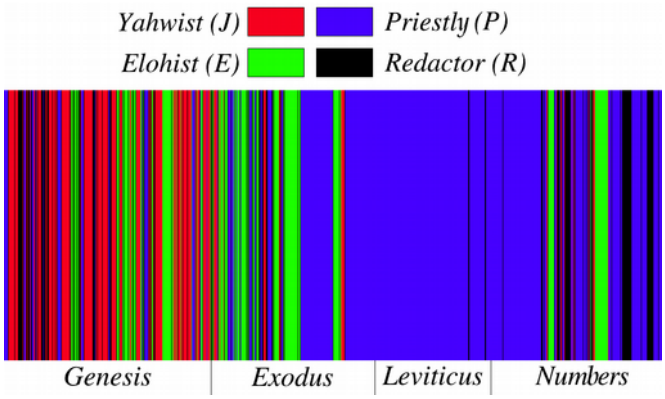

Objectief gezien zou het zo kunnen zijn. We moeten elke optie open houden wanneer we iets onderzoeken immers? Echter, er is geen enkel bewijs voor deze stellingen.

Men puzzelt, aan de hand van de vooringenomen stelling (hypothese), delen van de Bijbel bijelkaar en dat leidt tot dit beeld (*afbeelding hier boven*): een bijbel geschreven, geredigeerd, gecorrigeerd etc. door (slechts) vier mensen.

Dit levert overigens **een nieuw probleem** op – in het kader van de veronderstelde 'tegen-strijdigheden'. De aanhangers[4] "in de straat" van de documentaire hypothese zijn regelmatig eveneens aanhangers van de opvatting dat de Bijbel (heel veel) fouten bevat. Dit is m.i. strijdig met de theorie die zij aanhangen. Immers: als er slechts vier redacteuren verantwoordelijk zijn voor de complete tekst dan zou je er toch van uit kunnen gaan dat deze redacteuren zouden hebben gezorgd voor een consistente tekst. Zo niet, dan hebben ze hun werk wel heel erg slecht gedaan…

Drs. Ben Hobrink schrijft[xii] het volgende hierover:

> *"...overvloed aan bewijzen dat de Tora daadwerkelijk door Mozes is geschreven, en niet 800 jaar later door een aantal priesters is verzonnen [..]*
>
> *1. **Egyptische woorden** – in de Tora komen een groot aantal woorden voor die een letterlijke vertaling zijn van Egyptische woorden en die in de rest van de Bijbel niet voorkomen zoals het speciale woord 'ark'. Bovendien komen in Genesis en Exodus tientallen uitdrukkingen voor, die een letterlijke vertaling zijn van Egyptische uitdrukkingen [..] bepaalde uitdrukkingen in de Tora zijn zo ongewoon dat de moderne verklaarders, die geen rekening houden met de Egyptische oorsprong, ze zelfs beschouwen als verminking van de tekst.*
> *2. **Babylonische woorden** – het is opvallend dat in de eerste elf hoofdstukken van Genesis oude Babylonische woorden voorkomen die nergens anders in de Tora voorkomen. Dat is alleen logisch als we bedenken dat Mozes voor die hoofdstukken de tekst heeft gebruikt van oude kleitabletten uit de tijd van de aartsvaders, zoals Abraham.*
>
> *Het is extra opvallend dat juist deze woorden die in de tijd van de ballingschap in Babel veel gebruikt werden in de Tora ontbreken zoals woorden voor aarde, vissen, vogels, kruipende dieren, slang, neus, hoofd. Zulke woorden hadden toch zeker gebruikt moeten worden als de Tora gebaseerd zou zijn op Babylonische verhalen die de Joden gehoord zouden hebben tijdens de ballingschap in de zesde eeuw voor Christus. De boeken Daniël en Ezechiël, die tijdens de ballingschap zijn geschreven, hebben zulke woorden wél [..]*
> – Drs. Ben Hobrink, "Moderne Wetenschap en de Bijbel"

4 Dat wil zeggen: zij die de theorie ergens wel eens gehoord hebben en het als argument gebruiken in discussies.

Tevens noemt hij nog een groot aantal andere belangwekkende argumenten zoals onder andere het (geheime) hofleven van Egypte, dat we via de Bijbel hebben leren kennen, Egyptische planten en dieren, Egyptische plaatsnamen en persoonsnamen, wanneer Soan gebouwd was, etc. Kennis die in de 6e eeuw voor Christus zeker niet (meer) voorhanden was.

Samaritaanse Pentateuch

Daarnaast zijn er ook bewijzen dat de Tora ouder was, is, dan 600 tot 450 jaar. Die vinden we ondermeer bij de Samaritaanse [1 Koningen 12:25-32] Pentateuch (vijf boeken van Mozes). De Samaritanen, die ontstonden in ca. 722 v.Chr. – maar hun bron al eerder hebben namelijk bij het ontstaan van het 10 stammenrijk – wilden helemaal niets met de Priesters in Jeruzalem van doen hebben en erkenden alleen de (eigen variant van de) Pentateuch. Zij zijn nakomelingen van de 10 stammen die in het Noorden leefden en deze stammen verzetten zich tegen Juda – waar Jeruzalem bij hoorde. Zij erkenden dus, net als hun voorouders – *de 10 stammen* - alleen de eerste vijf boeken van Mozes en niets van wat er uit Juda (Jeruzalem) kwam.

Wanneer nu beweerdelijk wordt gesteld dat de Pentateuch, de boeken van Mozes, tussen 600-450 v.Chr. is samengesteld, dan zou dit betekenen dat de Samaritanen, die een eigen heiligdom afgescheiden van de Tempel in Jeruzalem hadden, dan plotseling ergens in de geschiedenis deze alsnog zouden hebben overgenomen en aangepast?

Het is véél anneemelijker dat hun voorouders, de 10 stammen, al rond 930 v.Chr. (na Salomo) beschikten over de vijf boeken van Mozes want dit is ook in overeenstemming met de riten en gebruiken van zowel de 10 stammen (Israël) als de Samaritanen! Dit betekent ook dat de Joden die wél in Jeruzalem aanbaden óók beschikten over de Pentateuch.

In de loop der tijd is de Samaritaanse c.q. Israëlische (10-stammen) variant aangepast om hun eigen opvattingen te reflecteren met betrekking tot de plaats van aanbidding. Daarnaast zijn er ook nogal wat andere verschillen. Er zijn dus twee hele oude varianten in omloop van de Tora c.q. de Pentateuch. De ca. 6.000 variaties die de beide kennen raken echter niet de kern maar zijn minimale variaties (volgens de taalkenners en geleerden op dit gebied) in ondermeer de schrijfwijze en spelling.

In 1616 is de (complete) Samaritaanse Pentateuch (terug) gevonden. Deze is gesteld in het Oud Hebreeuws[xiii]. Het oudst bekende handschrift (ca. 1200) van de Samaritaanse Pentateuch, in boekvorm, bevindt zich in de universiteitsbibliotheek van Cambridge in Engeland. Deze is online in te zien[xiv].

Met betrekking tot het Hebreeuws, in relatie tot de theorie waar we het hier over hebben, is het volgende ook van belang:

> *"De Thora bevat de oudste vorm van Hebreeuws. De vorm van Hebreeuws in de daarop volgende boeken in de Tenach is - voor kenners - al aanzienlijk anders"*. (Wikipedia).

Moderne theologen en schriftcritici stellen nu -*omdat dit volgens hun theorie uiteraard niet kan*- dat de *Samaritanen als volk dan kennelijk pas véél later zijn ontstaan*, rond het jaar 430. Immers, hoe moet je ánders verklaren dat ze al beschikten over de boeken van Mozes als die, volgens je eigen theorie, pas tussen 600-450 v.Chr. zijn samengesteld? Wie zien hier dat de theorie leidend is geworden en men de (bijbelse en geschiedkundige) feiten terzijde schuift ten gunste hiervan.

Wanneer de Thora in 600-450 is samengesteld en pas daarna is overgenomen door de Samaritanen is het opmerklijk dat deze én in Oud-Hebreeuws (toen al lang in onbruik) is opgesteld en daarnaast ook nog eens zodanig is opgesteld dat het overeenkomt met de religieuze praktijken van de 10 stammen van Israël. Daarnaast: de latere boeken zijn in een andere variant van het Hebreeuws geschreven én bevatte ook nog eens staande (letterlijk vertaalde) Egyptische uitdrukkingen, woorden etc. én zeer oude Babylonische woorden.

Een recent voorbeeld, een uitvloeisel van deze theorie, vond ik in een artikel geschreven door de, door mij overigens zeer gewaarde, wetenschapper Jona Lendering.

In een blogpost over de Joodse gemeenschap in Egypte[xv], naar aanleiding van de "Elefantine-papyri" schrijft[xvi] hij:

> *Een andere beroemde joodse papyrus uit Elefantine beschrijft het pesach-feest van 419 v.Chr. Een van de aardige verrassingen was dat Jaho hier nog een echtgenote had, die hier Anat wordt genoemd. (In Judea werd Mevrouw God aangeduid als Asjera.) De joden van Elefantine zullen de nieuwerwetse regels van Deuteronomium, dat joden uitsluitend in de tempel van Jeruzalem mochten offeren en uitsluitend JHWH mochten vereren, schouderophalend naast zich neer hebben gelegd. Emigranten zijn immers wel vaker conservatiever dan de mensen in het moederland.*

Het laat dateren van de Bijbel, de Pentateuch, leidt onherroepelijk tot dit soort opvattingen waarbij de schrijver er vanuit gaat dat de Joden van vóór 600-450 geen monotheïstische opvattingen hadden maar deden aan polytheïsme (meerdere goden)

en dit pas door de priesters in de periode 600-450 omgevormd is tot een monotheïstische godsdienst.
Wanneer we echter uitgaan van een vroege datering moeten we constateren dat het juist andersom was: de joden in Elefantine (waarschijnlijk afstammelingen van de 10 stammen overigens) waren overgegaan van mono-theïsme naar een mengreligie.

Bram Krol schrijft over deze opvatting, in het kader van de zondvloed-verhalen, het volgende:

> "..dat alle volken oorspronkelijk in één God geloofden. De ontwikkeling is niet geweest van polytheïsme naar monotheïsme, maar *het polytheïsme is een verval van het monotheïsme*. Sommige volken benadrukken in hun oude geschiedenissen *dat ze eerst in één God geloofden, zoals oude boeken van de Maya's en Tolteken uit Zuid- en Midden-Amerika*". (Bram Krol[xvii])

Verder lezen we in verband met deze papyrus-vondsten en de Joodse aanwezigheid in Elefantine:

> *According to the Bible, the worship of Baal was a characteristic of the royally endorsed religious practice in the northern kingdom. One of the most famous stories of the Israelite prophets concerns the contest between Elijah and the prophets of Baal (1 Kings 18:20–46).*
> – Karel van der Toorn, "Egyptian Papyrus Sheds New Light on Jewish History"[xviii]

Met andere woorden: de gemeenschap in Elefantine betreft Joden afkomstig uit de '10-stammen' (Israël) en zij praktiseerden een vorm van Jodendom gemengd met afgodische riten. Zoals we reeds in de Bijbel beschreven vonden.

Daarom is mijns inziens duidelijk:

- dat een *vroege datering* van de Pentateuch zonder enig probleem mogelijk is. Er is geen échte reden dit niet te doen. De Pentateuch is ver terug te dateren in de geschiedenis, van vóór het ontstaan van de Samaritaanse variant – ruimschoots voor 930 v.Chr. De beide volken zijn verder gegaan, trokken gescheiden van elkaar op; elk met de vijf boeken van Mozes als leidraad waarbij de Samaritanen het gezag van wat er uit "Jeruzalem" kwam niet erkenden. En vice versa zorgde dit bij de Joden (Juda) voor een hartgrondige afkeer richting de Samaritanen immers: "zij erkennen de God van Israël niet zoals het hoort" én daarnaast waren zij een "mengvolk" geworden.
- Dat het *laat dateren* (als werk van de priesters in Jeruzalem) van de boeken van Mozes leidt tot allerlei interpretie-moeilijkheden en tot het schetsen van een

vals beeld van het Volk van God, Israël, als een stelletje fantasten die uit opportunistische overwegingen en/of om een ‘nationale identiteit’ te vormen een enorm boekwerk hebben samengesteld vol gescheidsvervalsing, mythes, onbewezen feiten, “tegenstrijdigheden” (dus ook nog eens slecht werk afgeleverd waar elke kritische lezer doorheen kan prikken!?) en het neerzetten van een bewust valse beeldvorming van ‘een’ God..

Op zijn minst zijn er hele goede argumenten voor aan te voeren om vast te houden aan een vroege datering in plaats van een geconstrueerde, onbewezen, *documentaire hypothese*! Want, laten we dat wel weten: het is een hypothese (= veronderstelling). Helaas wordt het tegenwoordig als een bewezen feit geponeerd waar alles aan ondergeschikt wordt gemaakt. En dát gaan niet aan, dat is absoluut *slechte* wetenschap! Het is dezelfde praktijk die we zien bij de evolutionisten, waar kokervisie en ‘inpassing’ van bewijs in het systeem het ‘gelijk’ van het systeem bewijst. Maar ook hier ontbreken de harde bewijzen.

De stenen spreken!
De hypothese-opvatting doet ernstig afbreuk aan de boodschap die de Bijbel bevat, veel meer nog (in mijn ogen) dan de evolutietheorie en is niet te rijmen met veel (historische) feiten.

By Unknown
Mbzt 2012, CC BY 3.0

Eén historisch feit, in basalt (vulkanisch gesteente), wil ik je niet onthouden. De “Stèle van Mesa”. Gedateerd[xix] rond het jaar **840 v.Chr.** en tegenwoordig in Parijs (Louvre) te bezichtigen, vermeldt namelijk in het eerdergenoemde Oud-Hebreeuws, iets bijzonders: hoe koning Mesa van Moab *het rijk Israël* (de 10 stammen) overwon.

Een (buitenbijbelse) bron, uit 840 v.Chr. schrijft, in vulkanisch steen onuitwisbaar vastgelegd, over een ***Bijbels feit*** (vermeld in 2 koningen 3:5) én, .. ***het noemt de naam van de God van Israël: YHWH***.

In 840 v.Chr was bij de Moabieten al bekend waar de stammen van Israël in geloofden: **YHWH** (God). Daarnaast **is het opgesteld in de taal die gebruikt is voor de Pentateuch**, de eerste vijf boeken van Mozes.

De God van het Oude Testament

Veel mensen beschouwen ‘de God van het Oude Testament’ als een ontzettend wrede God. Want “hoe kan hij de mensen nou straffen met de Zondvloed” of “waarom gaf Hij opdracht een volk uit te moorden” etc.

Ook hier moet je minimaal twee dingen in ogenschouw nemen.

With God On Our Side

Bob Dylan schreef ooit een liedje onder de titel “With God On Our Side”. Hierin zingt hij onder andere het volgende:

> *Oh, the history books tell it. They tell it so well*
> *The cavalries charged – The Indians fell*
> *The cavalries charged – The Indians died*
> *Oh, the country was young, With God on its side*

De Bijbel is een door God *geïnspireerd* boek – en daarom ook een pijnlijk eerlijk boek. De geschiedenis van de Joden en hun voorvaderen zijn eerlijk opgetekend. En zoals de Amerikanen elke overwinning in elke oorlog aan God toeschreven (want “God is aan onze kant”), inclusief het *uitmoorden van de indianen*, zo deden indertijd de Joden dat ook. En, laten we niet ‘roomser zijn dan de paus’. Ook Nederland heeft een duister verleden als het gaat om onder andere kolonisatie. Ook allemaal onder het motto “God is aan onze kant” of, op zijn minst, “wij komen de beschaving daar brengen” – middels moord en doodslag, plundering, uitbuiting en slavenhandel?!

Los daarvan was er inderdaad een opdracht om bepaalde volken te verdrijven of zelfs te vernietigen. Dat klinkt ontzettend wreed. Maar bedenk dat die volken zelf ook gruwelijk wreed waren. God wilde niet, bij monde van Mozes, dat het volk Israël de gewoonten, gebruiken en religie van die volken overnam.

Eén van die verschrikkelijke gebruiken was het offeren van kinderen aan de (af)god “Moloch”. Je kunt je voorstellen dat God niet wilde dat het volk Israël dit gebruik zou gaan overnemen. Helaas deden sommige dit later wel – juist omdát ze niet aan de opdracht tot volledig verdrijven van die andere volken gehoor hadden gegeven. Hij gruwde van de praktijken van deze volken.

Wij vinden dit als moderne mens een verschrikkelijk fenomeen: kinderoffers! Wat een ongelofelijke barbaarse wreedheid! En waarom? Alleen maar om voorspoed af te dwingen bij de (af)goden! Met andere woorden: geld, gezondheid, bezit.

Gelukkig doen we dat tegenwoordig niet meer,… toch? Helaas wel!

> *During 2010–2014, an estimated 56 million induced abortions occurred each year worldwide. [..] Globally, 25% of all pregnancies ended in abortion in 2010–2014. Between 1990–1994 and 2010–2014, the proportion of pregnancies ending in abortion fell from 39% to 27% in developed countries, while it rose from 21% to 24% in developing countries.*
> *– Guttmachter Institute*[xx]

Dat lees je goed: **56.000.000** abortussen wereldwijd in vier jaar tijd, **14 miljoen per jaar**.. Eén op de vier zwangerschappen eindigt in een abortus. Zijn dit allemaal kinderen die niet geboren kunnen of mogen worden omdat het leven van moeder of kind in gevaar is, of omdat het kind een afwijking heeft? Is het omdat de moeder slachtoffer was van een verkrachting en daardoor zwanger werd? Met andere woorden, min-of-meer ‘plausibele’ redenen?

De belangrijkste reden[xxi] voor een abortus, in de Westerse wereld, is helaas: geld.

> *According to research collected from 2008 through 2010, the most frequently cited answers women provide as reasons for abortion (and the percentage of women who provided them) are the following. Note that women were able to give multiple reasons in this survey:*
>
> - *Not financially prepared: 40 percent*
> - *Bad timing, not ready, or unplanned: 36 percent*
> - *Partner-related reasons (including the relationship is bad or new, she doesn't want to be a single mother, her partner is not supportive, does not want the baby, is abusive, or is the wrong guy): 31 percent*
> - *Need to focus on her other children: 29 percent*
> - *Not emotionally or mentally prepared: 19 percent*
>
> (etc)

Ten diepste dezelfde reden als die van de kinderoffers vroeger. Financieel voordeel (want: geen nadeel lijden is voordeel hebben). Of, “het komt me niet uit” of “ik heb al (genoeg) kinderen”.

Nu kun je stellen dat dit onvergelijkbaar is. Ik denk het niet. Er worden tegenwoordig per jaar meer kinderen geofferd aan Moloch dan de Kanaänieten (of andere volken zoals de Azteken, Maya's en Inca's) ooit hebben gedaan.

Oorlogen
En als we over oorlogen spreken?

> *At least 108 million people were killed in wars in the twentieth century. Estimates for the total number killed in wars throughout all of human history range from 150 million to 1 billion. – New York Times*[xxii]*, 6 juli 2003*

Inmiddels is dat aantal al weer verder opgelopen. Maar denk je eens in! Meer dan ***100 miljoen mensen*** dood door oorlogen in 100 jaar. Dat zijn er meer dan 1 miljoen per jaar! Wat is de belangrijkste reden voor oorlog? Vaak wordt er gesuggeerd dat 'geloof' of 'religie' in dat opzicht de bron van alle kwaad is, maar wie eerlijk is zal moeten toegeven dat de oorzaak meestal anders is: macht, geld en politieke overwegingen zijn in 90% van de gevallen de onderliggende reden.

Religie speelt nauwelijks een rol zelfs, als je het over oorlog hebt .

> *The Encyclopedia of War, edited by Gordon Martel, using the criteria that the armed conflict must involve some overt religious action, concludes that* ***6%*** *of the wars listed in their encyclopedia can be labelled religious wars.*[5]

Slechts zes procent van de oorlogen is dus 'religieus geïnspireerd'!

De 1e en 2e Wereldoorlog bijvoorbeeld hadden *niets* met religie te maken. Hoe kunnen wij, als we over de Bijbel spreken, God er van beschuldigen dat Hij een 'wrede' God was die oorlog toestond *als wij zelf vele malen erger zijn*? Dan heb ik het nog niet over hongersnood en armoede (waardoor ook miljoenen mensen sterven elk jaar). Zaken die simpelweg te voorkomen zijn als wij niet zo op ons geld belust waren als maatschappij. Om maar een zijstraatje te noemen: de pensioenfondsen, waar veel mensen een fijn bestaan aan danken, zijn extreem rijk geworden met onder andere het beleggen in de wapen- en tabaksindustrie.

Petrus zei het al tegen Simon de Tovenaar: "Uw geld zij met u ten verderve" Handelingen 8:20. Alle oorlogen, wreedheden, moord, doodslag, overvallen, dood door honger, dood door ziekmakende producten en ga zo maar door zijn, ten diepste, terug te voeren naar maar één ding: Geld. Het stort ons in het verderf als moderne, zogenaamd *verlichte*, (westerse) mensheid.

5 https://en.wikipedia.org/wiki/Religious_war

Geschiedkundige context
We dansen op de vulkaan, en we zien de balk niet in ons eigen oog als we wijzen naar de splinter in het oog van het volk(je) dat indertijd voor zijn overleving moest vechten. Want dat is het tweede dat we in ogenschouw moeten nemen. Het volk Israël kon niet voor- of achteruit. Het was slaaf in Egypte, was daar aan ontsnapt, en moest nu ergens een thuisland zien te vinden. In die tijd, en ook tegenwoordig niet – denk bijvoorbeeld aan de Koerden of andere ontheemde volken – ging dat niet zonder slag of stoot. Zij namen dus het land in, Kanaän, en dat ging gepaard met bloedvergieten. Dat is onontkoombaar in een dergelijke situatie. Het was 'eten of gegeten worden'. En in dat opzicht is de wereld nog steeds helemaal niets veranderd.

Denk hierbij eens aan wat er in Europa gebeurde met de grote volksverhuizing? Een klein voorbeeld hiervan:

> *De Hunnen waren Aziatische nomaden die met hun superieure militaire tactieken en wreedheid angst inboezemden bij de Europese bevolking. Op het hoogtepunt van hun macht beheersten ze een uitgestrekt rijk in Europa: van de Oeral tot de Rijn. [..] Vanuit Ierland trokken de Gael het westen van Schotland binnen, waar ze het koninkrijk Dalriada stichtten, van waaruit ze uiteindelijk heel Schotland zouden veroveren. In Latijnse teksten uit die periode worden deze invallers Scotti genoemd, vandaar Schotland*[6].

Keurt God dat geweld allemaal goed?
Keurde God dat geweld van Israël allemaal goed? Nee. Tot op zekere hoogte was het nodig. Maar anderzijds, als leiders te ver gingen of het volk zelf 'hemeltergende zaken' deed, keurde Hij het zeker ook af en riep ze een halt toe. Ze stierven plotseling (iets wat als een straf van God werd ervaren), of ze werden afgezet, of – denk aan de datering van de boeken – het rijk viel uiteen en werd, uiteindelijk, in de door de profeten aangekondigde ballingschappen weggevoerd.

Was, of is, God een wrede God? Nee. Hij is *rechtvaardig*. Hij verdraagt geen onrecht. We zouden ons, zie eerder, als moderne en "verlichte" westerse maatschappij misschien eens moeten afvragen wanneer ons gedrag het punt bereikt waarvan God zegt: "Het is genoeg geweest, ik ben klaar met ze, ik zet er een punt achter!" - want dat moment gaat zeker komen!

God zal, zo geloof ik, moeten ingrijpen in deze wereld. Zoals hij ooit ook bij Adam en Eva ingreep, bij de Zondvloed ingreep, in Kanaän ingreep – zo zal Hij ook in deze wereld ingrijpen. Het bloed van de onschuldige roept van de grond, zegt de Bijbel in Genesis 4:10-11.

6 https://nl.wikipedia.org/wiki/Grote_Volksverhuizing

De Here Jezus zei in de Bergrede:

> *“Gij hebt gehoord, dat tot de ouden gezegd is: Gij zult niet doodslaan; en: Wie doodslag pleegt, zal vervallen aan het gerecht*.” [Matteüs 5:21].

Onze maatschappij zal worden geoordeeld, ‘vervallen aan het gerecht’, en zich moeten verantwoorden voor God. Hij is de opperrechter en Hij *zal* (moeten) oordelen. Aangezien Hij heilig, puur, en goed is, kan Hij het kwaad niet laten voortbestaan.

Het Volk in de Woestijn

Eén van de redenen om niet te aanvaarden dat het Volk van Israël door de woestijn heeft gezworven, veertig jaar lang, is dat er volgens onderzoekers geen enkel spoor van het volk gevonden is in de woestijn. En dat terwijl er volgens de Bijbelse gegevens zeker 2,5 miljoen mensen zouden zijn geweest die door de woestijn trokken – althans dat was het genoemde aantal toen ze Kanaän zouden hebben ingenomen. “Dat kan helemaal niet!” is de conclusie.

De Bijbel zegt hierover echter het volgende, wanneer het volk het land Kanaän in gaat:

> “*Veertig jaar liet Ik u door de woestijn trekken; de klederen die gij droegt, zijn niet versleten evenmin als de schoenen aan uw voeten*”. [Deuteronomium 8:4, 29:5].

Dit is, uiteraard, niet zomaar letterlijk uit te leggen of te interpeteren. We moeten wel de context in ogenschouw nemen en houden. Het is ook bedoeld of te lezen als “Ik heb voor jullie gezorgd”.
Uitgaande van de vier redacteuren, of, anderzijds Mozes, als schrijver(s): zouden ze nu werkelijk hebben beseft of vermoed dat wij nu, in onze tijd, ons zouden afvragen “waar zijn de sporen van het volk in de woestijn” en dit daarom “toegevoegd” hebben om kritische vragen te voorkomen? En het daarom twéé maal hebben herhaald? Welke schrijver in die tijd heeft ooit zo’n doordachte en slimme constructie bedacht om zijn of haar verhaal geloofwaardig te maken? Verder hebben we hier te maken met een grote groep mensen die als nomaden rondzwierven, dat dit feitelijk en bewezen waar is, zien we later.

Zijn er van andere nomadengroepen, die door woestijnen zwerven, wel eens (hele) oude sporen gevonden? Dat zijn er minder dan je denkt, immers: afgezien van wat stenen werktuigen, aardewerk en zaken als sierraden was wat ze hadden vergankelijk: dieren, tenten, menselijke resten.

De Joden die door de woestijn zwierven (en ook lang op sommige plaatsen bivakkeerden) bouwden er geen huizen, geen tempels, groeven er geen kanalen, .. dus die resten zul je er niet vinden.

> *Historici zijn er bijna zeker van dat er slechts een paar families naar Egypte zijn getrokken en dat hun verhaal is overdreven. Dit, volgens vele historici, om tegemoet te komen aan ideologische behoeften. [..] Er zijn echter ook historici en wetenschappers die het verhaal uit de Bijbel bevestigen. Zo ligt de berg Sinaï niet in Egypte, maar als het verhaal van de Bijbel letterlijk gevolgd wordt, in Saudi-Arabië. Sinds 1978 zijn er hier dan ook archeologische vondsten gedaan die bevestigen dat de berg Sinaï zich in Saudi-Arabië bevindt. Archeologisch onderzoek is vandaag de dag echter lastig in Saudi-Arabië omdat de regering dat verhindert.*[xxiii]

Een paar families

Als we de aanname doen dat het slechts om ‘een paar families’ zou gaan hebben we een levensgroot probleem. Hoe hebben die ‘paar families’ dan, in slechts korte tijd, zich zo kunnen uitbreiden dat zij een heel land (Kanaän) onder de voet konden lopen? In dit verband is met name de stad Jericho een interessant gegeven. Immers, dit was de eerste stad die door deze zogenaamd “kleine familiegroep” werd ingenomen volgens de Bijbel?

> *Tijdens opgravingen in Jericho vond men, waar de stenen keermuur was gevallen, opeengestapelde rode kleistenen, die zo een helling vormden waarover de stad kon worden binnengegaan. Dit is precies wat men zou verwachten na het lezen van het verslag in Jozua 6 over de val van de stadsmuur en de intocht van de Israëlieten.*
>
> "Toen de ramshoorns klonken, brak het volk uit in een donderend geschreeuw. De muur stortte in en iedereen klom de stad binnen vanaf de plaats waar hij zich bevond. Ze namen de stad in." (Jozua 6:20)
>
> *Het boek Jozua vertelt ons ook dat het beleg van korte duur was en dat de Israëlieten de stad niet plunderden. Opgravingen hebben bevestigd dat er inderdaad sprake was van een kort beleg, dat de stadsmuur plotsklaps naar buiten viel in plaats van geleidelijk naar binnen te worden geramd en dat de graanvoorraden van de stad niet geplunderd waren, wat gezien kon worden aan de vele voorraadkruiken in de stad die nog gevuld waren met graan. Tenslotte zegt Jozua dat Jericho door de Israëlieten in brand werd gestoken. Archeologen hebben overvloedig bewijs gevonden dat de stad inderdaad verwoest werd door een grote en opzettelijk aangestoken brand, die een aslaag van maar liefst een meter dik produceerde.*

Er wordt getwist over de datering van de bewoning en de vernietiging van Jericho. Maar het gevonden aardewerk, vooral een geïmporteerd type dat "Cypriotisch aardewerk" wordt genoemd, en de gevonden Egyptische scarabeeën laten zien dat de stad in de 15e eeuw voor Christus bewoond was, vervolgens door vuur verwoest werd en daarna een tijdlang onbewoond bleef. [xxiv]

Natuurlijk zijn er archeologen die dit weer bestrijden en claimen dat de 'val van Jericho' véél eerder was, ca. 150 jaar daar voor, dan de (veronderstelde) intocht in Kanaän[7]. Je moet je, mijns inziens, dan afvragen waarom ze dat bestrijden. En waarom en hoe het verhaal dan überhaupt in de Bijbel terecht zou zijn gekomen. Het had immers net zo goed weggelaten kunnen worden dan? Daar komt bij, als je uit gaat van de theorie dat de Bijbel pas rond 600-450 v.Chr. zou zijn geschreven het helemáál opmerkelijk is dat het verhaal er in voorkomt immers: hoe zou men in díe tijd dan nog weet hebben (bijna 800 jaar later nota bene!) van dit voorval? Terwijl het verder nergens opgetekend lijkt te zijn? Dan zou het al pure fantasie zijn – en dat ontkent de (tastbare!) vondst van de stad Jericho overduidelijk. Die stad ís er gewoon en ís verwoest door een uitzonderlijke oorzaak.

Waarom is dit van belang? Het toont – via de archeologie en de overeenstemming met de Bijbel hierin – aan dat het wel degelijk ging om een groot volk (hoe kun je anders een dergelijk sterke stad en vervolgens een heel land innemen?). Ook is er helder archeologisch bewijs, zie verder, dat de steden in Kanaän zich bedreigd voelden door de Israëlieten.

De volgende in Jozua beschreven slag om Bethel en Ai[xxv] komt eveneens overeen met de archeologische vondsten alhoewel ook hier sommigen claimen dat deze verwoesting toe te schrijven is aan de Egyptische strijdmachten die in 1600 v.Chr. dit zouden hebben gedaan. Ook hier geldt dan weer: waarom en hoe zou het dan überhaupt in de Bijbel voorkomen? Hoe zouden de veronderstelde schrijvers in 600-450 n.Chr. dit (nog) hebben geweten? En om de falsificaties helemaal compleet te maken schreven ze het vervolgens in het Oud Hebreeuws..?

In Halley's Bible Handbook zijn ettelijke voorbeelden en archeologische vondsten genoemd (gedocumenteerd) die het verhaal van Jozua (en heel veel andere bijbelse verhalen) onderschrijven. En ook vele andere bronnen bevestigen dit.

7 Deze datering is een schatting, gebaseerd op berekeningen. Er is geen absolute zekerheid over.

Sporen in Egypte

Hoeveel sporen zijn er van de Uittocht in Egypte, of de aanwezigheid van de Joden daar, als ze in de Woestijn niet zijn gevonden?

> *"A pharaoh drowned and a whole army was killed," he said, recounting the portion of the story that holds that God parted the Red Sea to allow the Israelites to escape, then closed the waters on the pursuing army. "This is a crisis for Egypt, and* ***Egyptians do not document their crises****."*
> – Mohamed Abdel-Maqsoud, hoofd opgraving bij Qantara East, New York Times[xxvi]

Met andere woorden: “We documenteren alleen de successen, niet de mislukkingen”. En dat doet de eigen geschiedschrijving regelmatig.

Een klein voorbeeldje uit de praktijk: ik leef in een klein dorpje in Groningen, Noordhorn. Daar is in het jaar 1581 één van de grote veldslagen geweest in de 80-jarige oorlog.

Deze veldslag is nauwelijks gedocumenteerd en je hoort er zeker bij het geschiedenisonderwijs op school helemaal niets over. Waarom niet? Omdat de Spanjaarden onder leiding van Verdugo de slag glansrijk hebben gewonnen![8]

Tot op de dag van vandaag zijn er bewijzen dat die slag geweest is, en een paar jaar geleden is er (eindelijk) een “re-enacting” van geweest en het onder de aandacht gebracht. Deze slag was bijna verdwenen uit de geschiedenis, omdat het simpelweg nooit leuk is immers om als land en regenten (Huis van Oranje) aan je eigen falen te worden herinnerd als je, uiteindelijk, als ‘winnaar’ uit de strijd bent gekomen?

Zo ging dat dus ook in het oude Egypte en veel andere landen in de oudheid. Maar, opvallend genoeg zijn er wel vondsten die een hint kunnen geven voor wat betreft bijvoorbeeld de plagen die Egypte troffen. En ook is er wel degelijk geschied-schrijving buiten de Bijbel om die het een en ander over Israël documenteert. Laten we daar eerst eens naar kijken.

8 https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_bij_Noordhorn

Archeologische vondsten

Merneptah Stele

Eerder noemde ik al de Mesa-Stele oftewel bewijs vanuit de kant van het land Moab. Maar er is nog een indrukwekkend getuigenis, in steen, door de Egyptenaren gemaakt genaamd de Merneptah Stele of de “Israël Stele”.

> *De Stele van Merenptah (ook bekend als de Israël Stele of Overwinningsstele van Merenptah) is de achterzijde van een grote granieten stele, **oorspronkelijk opgericht door de oud Egyptische koning Amenhotep III**, maar later overschreven door Merenptah, die Egypte regeerde van 1213 tot 1203 v.Chr.. [..]*
> *De zwart granieten stele herdenkt voornamelijk een overwinning in een campagne tegen de Berberse Liboe en Mesjwesj en hun bondgenoten de Zeevolken, maar de laatste twee regels refereren aan een eerdere militaire campagne in Kanaän, alwaar Merenptah verklaart dat hij onder andere Ashkelon, Gezer, Yanoam en **Israël** verslagen had.[..]*
> *Hij [de steen] bevindt zich nu in de collectie van het Egyptisch Museum in Caïro; een fragmentaire kopie van de stele bevindt zich ook in Karnak.*

Mohamed Abdel-Maqsoud stelde het al: “Alleen overwinningen worden gedocumenteerd”, en dit is zo’n overwinning: een slag met de Israëlieten, gewonnen door Egypte. In zéér veel geschiedschrijving kom je tegen dat Israël door de schrijvers vaak consquent ‘Kanaän’ wordt genoemd – ook in de tegenwoordige beschrijvingen van de late bronstijd – maar hier lezen we dus letterlijk dat het **Israël** is (gevestigd in het land Kanaän uiteraard). En dat reeds rond 1213 tot 1203 v.Chr. en mogelijk veel eerder (want: overgeschreven).

Amenhotep III

Amenhotep III was de zoon van Amenhotep II, die heerste van 1427-1401 v.Chr.. (of, volgens andere dateringen van 1427-1397).

> *In onze vertalingen van 1 Koningen 6:1 staat dat de bouw van de tempel begon in het vierde regeringsjaar van Salomo, "het 480ste jaar na de Uittocht". In de Septuagint-vertaling staat: "in het 440ste jaar na de Uittocht". Op basis van deze vertaling dateren we de Uittocht in 1401 v. C., de thans gebruikelijke datering van de dood van farao Amenhotep II. [..]*
> *Er zijn verschillende aanwijzingen dat Amenhotep II de farao was die verdronk in de Schelfzee bij het achtervolgen van de Israëlieten. Amenhotep II was een sterke persoonlijkheid die bekend stond om zijn grote lichamelijke kracht. Hij was een liefhebber van de oorlog, trok aan het hoofd van zijn leger de strijd in en doodde eigenhandig tegenstanders. Hij stond bekend om zijn wreedheid. Duizenden gevangenen liet hij naar Egypte brengen. [..]*

Uit het onderzoek van de mummie bleek dat Amenhotep II sterk gebouwd was en dat hij stierf in de volle kracht van zijn leven[9]*, op de leeftijd van ongeveer 45 jaar. Dit beeld van Amenhotep II is in overeenstemming met de beschrijving die in het boek Exodus gegeven wordt van een farao die Israël wreed onderdrukte en die na de Uittocht zelf het volk Israël met zijn leger achterna trok.* - De datering van de uittocht van Israël uit Egypte, J.G. v.d. Land, 1999[xxvii].

Hyksos

Als we nu kijken naar de geschiedenis van Israël in Egypte zien we dat ze ten tijde van de regering van de Hyksos in Egypte (in het Nijldal) moeten zijn aangekomen. De Hyksos[xxviii] regeerden in die tijd over onder andere Jordanië, Kanaän en Egypte (afb) inclusief 'het land Gosen' waar Jakob zich met zijn nakomelingen mocht vestigen.

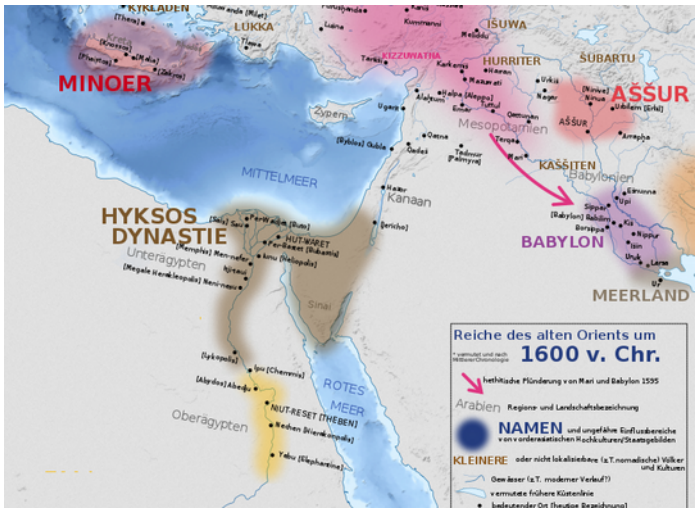

Ze regeerden vanuit Avaris. Het is dus helemaal niet verwonderlijk, mede gezien het feit dat zij een semitische stam waren, dat Jozef – en later zijn familie – welkom was bij de Hyksos. Hij was immers ook van een semitische stam?

De "latere koning" waaraan gerefereerd wordt in de Bijbel [Exodus 1:8], "die Jozef niet gekend had", moet daarom één van de Farao's uit de 18e dynastie zijn geweest – en onder de 18e dynastie kreeg het volk het zwaar te verduren. Met, zie eerder, als dieptepunt voor de Egyptenaren het 'ontsnappen' van hun slaven.

Habiroe bedreigen Kanaän

Na 40 jaar omzwerven door de woestijn viel het volk van Israël het land Kanaän binnen. En hier treffen we wederom documentatie aan (in Egypte) hierover:

Als de Uittocht plaatsvond in het jaar 1401 v. C., dan dienen we de Intocht van Israël in Kanaän te dateren in 1361 v. C. en de veroveringen van Jozua in de jaren 1361-1354 v. C.. Deze jaren waren de laatste regeringsjaren van farao Amenhotep III, een farao die na zijn vijfde regeringsjaar verder in zijn lange regeerperiode geen veldtochten maakte. In de laatste jaren van zijn regering was de Egyptische invloed in Kanaän gering.

9 Er zijn geen sporen gevonden van geweld derhalve, dus bijvoorbeeld niet gesneuveld in de strijd

*Er waren toen slechts weinig Egyptische soldaten in Kanaän, zoals blijkt uit Amarna-brieven afkomstig uit Kanaän. Deze brieven werden tussen ca. 1360 en 1340 v. C. geschreven d**oor vorsten van Kanaänitische steden die bedreigd werden door de Habiroe**. Ondanks de herhaalde smeekbeden van de stadsvorsten in hun brieven om boogschutters te sturen, deed Amenhotep III niets. (*De datering van de uittocht van Israël uit Egypte, J.G. v.d. Land, 1999*)*

Wie waren die "***Habiroe***"? De naam doet al iets vermoeden. De Encyclopedia Brittanica[xxix] zegt er over:

According to the biblical account, Moses' parents were from the tribe of Levi, one of the groups in Egypt called Hebrews. Originally the term Hebrew had nothing to do with race or ethnic origin. It derived from Habiru, a variant spelling of Ḫapiru (Apiru), a designation of a class of people who made their living by hiring themselves out for various services.

Het was dus een bevolkingsgroep die geminacht werd vanwege het feit dat ze zwervers, nomaden, waren die zichzelf verhuurden voor werk waarvoor anderen de neus ophaalden. Precies dit lees je in de Bijbel:

En wanneer Farao u roept en zegt: wat is uw bedrijf? zegt dan: uw knechten zijn *veehouders*[10] geweest van onze jeugd aan tot heden, zowel wij als onze vaderen – opdat gij in het land Gosen moogt wonen, want al wat schaapherder is, is voor de Egyptenaren een gruwel. [Genesis 46:33,34].

Opmerkelijk vind ik, in dit verband, dat ook Abel een schaapherder was [Genesis 4:2] en de 'oudvaders' Abraham en Izak. Dit stemt overeen met de afstamming, de Habiru c.q. de van hen afstammende Hebreeërs.

Op Wikipedia[xxx] lees je over hen:

Hebreeën en Habiru [zijn] *als synoniemen opgevat. Habiru, wat zoiets betekent als 'van gene zijde' waren sociale groepen die zich destijds in het Midden-Oosten buiten de beschaafde wereld ophielden en door de aangrenzende (half)woestijnen rondtrokken* [nomaden]. *Naarmate meer teksten werden ontdekt, bleek dat de Habiru een zeer groot verspreidingsgebied hadden. De **Hebreeuwse stammen waren Habiru**, maar niet alle Habibi waren Hebreeën. De Hebreeën poogden deze naam te behouden voor de geslachtslijn van de latere Israëlieten. Dat geeft enig inzicht in de selectie van Abraham, de Habiri, als "vader van vele volkeren". Vanuit dat gezichtspunt was hij zowel een Habiri als de voorvader van de Hebreeën (Israëlieten).*

10 Hebr. "mannen van vee", of, "veemannen"; dat is, die met het vee omgaan

Abraham “de Habiru” komt uit die streek vandaan en trok weg om als nomade zich te vestigen in Kanaän. Hij vergaarde daar grote rijkdom en stichtte daar een eigen familiestam. En deze stam was tróts op hun nomadische afkomst, zij vernoemde zichzelf er naar!

De brieven[xxxi] zijn overigens gevonden in de stad die is gebouwd tijdens het bewind van Farao Achnaton[xxxii] (1351-1333 v.Chr.), een regent die in eigen land een nieuwe godsdienst (monotheïstisch, aanbidding zonnegod) invoerde en zijn handen mede daardoor vol had aan interne problemen.

Niet geheel toevallig valt de regeerperiode van Amenhotep III en Achnaton samen met de verovering (over een aantal decennia) van Kanaän door het volk Israël! Zij konden relatief ‘eenvoudig’ het land intrekken omdat Egypte hen niet te hulp kwam.

Brieven aan Egypte
Over de brieven die zij aan Egypte stuurden met verzoeken om hulp lezen we:

> *Ze zijn vrij doorspekt met Kanaänitische grammatica en vocabulaire. Ze vertellen veel over Israel en zuidelijk Syrië in deze tijden, en over de rol die Egypte daar speelde*[xxxiii].

Gezien het voorgaande is het naar mijn oordeel *onontkoombaar* te concluderen dat Israël wel degelijk in Egypte heeft geleefd, daar uit vertrokken is en vervolgens het land Kanaän heeft ingenomen.

De correspondentie tussen de vazalstaat Kanaän en de Egyptische heerser(s) spreekt alleen al voor zich. Het geeft ook een datering over het ontstaan van de Bijbelse teksten. We kunnen het uit het ‘buitenbijbelse’ bewijs glashelder afleiden. De Bijbel geeft een meer gedetailleerd verslag van hoe het een en ander in zijn werk ging qua verovering van Kanaän en we kunnen het Bijbelse verslag dan ook op zijn minst “redelijk accuraat” noemen, lijkt mij. We kunnen zelfs de naam, Hebreeën, herleiden tot Abraham zónder daarvoor de Bijbel te gebruiken als bewijs!

Jezus, de Zoon van God?

We hebben dus inmiddels al een groot aantal knelpunten of bezwaren tegen de Bijbel voorbij zien komen en gezien dat dit helemaal geen ‘problemen’ zijn. Integendeel. Het onderzoeken er van maakt de Bijbel alleen maar geloofwaardiger in mijn optiek. Het laatste ‘struikelblok’ voor veel mensen is Jezus.

Wie was Jezus? De Bijbel zegt dat Hij de Zoon van God was. Sterker nog: dat Hij gelijk aan God was, oftewel God Zelf in de gedaante van een mens. Dat is, voor ‘de moderne, verlichte, mens’, niet acceptabel. Dat was het voor de Joden al niet, reden dat zij Hem lieten ombrengen middels kruisiging.

> *"Ik probeer hier te voorkomen dat iemand de werkelijk dwaze uitspraak doet, die mensen vaak over Hem doen: 'Ik ben bereid om Jezus te aanvaarden als een groot moreel leraar, maar ik aanvaard Zijn bewering niet dat Hij God is.' Dat is de éne uitspraak die we niet kunnen doen. Een man die niets meer was dan slechts een man, maar het soort dingen zei die Jezus zei, zou geen groot moreel leraar zijn. Hij zou of een gek zijn - op het niveau van de man die beweert een gekookt ei te zijn - of de Duivel van de Hel. Je moet een keuze maken.*
>
> *Of deze man was, en is, de Zoon van God; of hij was een gek of iets ergers. Je kan Hem opsluiten als een idioot, je kan naar Hem spugen en Hem als een demon opsluiten; of je kan aan zijn voeten neervallen en Hem Heer en God noemen. Maar laten we niet beginnen met die neerbuigende onzin dat Hij een groot menselijk leraar was. Hij heeft die optie niet voor ons opengelaten. Dat was niet zijn bedoeling." – Onversneden Christendom, C.S. Lewis*

Historisch bewezen

Het is historisch bewezen, en door wetenschappers breed aanvaard, dat Jezus heeft bestaan en dat Hij is gestorven aan een kruis. Niemand met ook maar een béétje kennis van zaken zal dit dan ook ontkennen. Als gevolg van Zijn dood én opstanding ontstond binnen zéér korte tijd een enorme beweging die de wereld compleet heeft veranderd: het Christendom.

> *De meeste moderne wetenschappers zijn zo overtuigd van de historiciteit van Jezus dat ze het bespreken ervan onnodig of zelfs een verspilling van tijd vinden. [..]*
>
> *“Belangrijke Romeinse historici die aan het eind van de eerste eeuw werkten, zoals Tacitus en Suetonius, beschrijven Jezus als de oprichter van het christendom,” vertelt Van Voorst. “Ze stellen dat hij een beweging begon, gekruisigd werd en dat die beweging enigszins een bedreiging bleef vormen voor de Romeinse overheid.” Daarnaast zijn er verschillende Joodse bronnen die Jezus noemen.[..]*

Er zijn dus tal van teksten uit de eerste eeuwen die Jezus noemen. Maar zijn er uit diezelfde periode ook teksten die het bestaan van Jezus in twijfel trekken? Het antwoord is verrassend. "Nee, er zijn geen documenten uit de Oudheid bekend die het bestaan van Jezus ontkennen." Dat is frappant. Zeker als je bedenkt dat er in de Oudheid wél mensen zijn die fel tegen Jezus tekeergaan. De Griekse filosoof Celsus (hij leefde in de tweede eeuw) is er één van, zo weten we uit teksten van zijn collega-filosoof Origenes. In zijn Contra Celsum vat Origenes de anti-christelijke standpunten van Celsus samen om die vervolgens te weerleggen. Zo lezen we dat Celsus de maagdelijke ontvangenis onzin vond en de goddelijke krachten van Jezus degradeerde tot magie. Maar zelfs Celsus trekt het bestaan van Jezus geen moment in twijfel.
– Scientias[xxxiv]

Al vanaf het prille begin van het Christendom werden de aanhangers hevig vervolgd. Door de Joden maar ook door de Romeinen. Zij zagen in het Christendom een enorme bedreiging van de status quo. Desondanks hielden de christenen vast aan hun overtuiging.

Je zult, als gelovige indertijd, toch wel gek geweest zijn als je achter een of andere 'goeroe' aan bleef lopen als je dat je leven kostte, als je niet 200% zeker was van wat je geloofde? Petrus formuleerde het zo in één van zijn brieven:

> Want wij zijn geen kunstig bedachte verzinsels gevolgd, toen wij u de kracht en de komst van onze Heere Jezus Christus bekendmaakten, maar **wij zijn ooggetuigen geweest** van Zijn majesteit. [2 Petrus 1:16].

Ook hij moest dit geloof, gebaseerd op zeker weten, met de dood bekopen. Zowel de Bijbel, als de historische, buitenbijbelse, bronnen zijn het in elk geval er over ééns: Jezus was realiteit, Hij heeft écht bestaan. En ook Zijn opstanding uit de dood is een realiteit – ook daarvan waren vele getuigen. In de Bijbel wordt genoemd dat het er meer dan 500 waren die Hem ná zijn dood hebben gezien.

Dat verklaart ook dat de boodschap van het Christendom direct op de 1e Pinksterdag, in Jeruzalem, insloeg als een bom en er meer dan tienduizend mensen op één dag tot geloof kwamen [Handelingen 2:1-41].

Wat was het probleem voor de Romeinen?
In het Romeinse Rijk dienden allerlei volken en groepen allerlei verschillende goden. Het was een pluriforme samenleving. Toch werd het christendom absoluut niet getolereerd op zeker moment.

De reden hiervoor was voornamelijk *economisch:* de slavernij.

> *Slavenhandel vormde een aanzienlijk deel van de Romeinse economie. Veel rijke Romeinen hadden dan ook een aandeel in de slavenhandel. Het werkelijke handelen in slaven gebeurde echter door slavenhandelaren, de zogenoemde mangones. [..]*
> *Deze lijfeigenen werden over het algemeen naakt verkocht op de markt, zodat kopers goed konden zien hoe ze eruit zagen. Voor mooie meisjes konden slavenhandelaren meer geld vragen, omdat eigenaren vrijelijk seks mochten hebben met hun slaven.* [..]
> *Sommige historici schatten dat van de 1 miljoen mensen die in de 1e eeuw na Christus in Rome woonden, 400.000 mensen slaaf waren.* – IsGeschiedenis, Slavernij in het Romeinse Rijk[xxxv]

De boodschap van het christendom was dat er géén onderscheid meer gemaakt moest worden tussen man en vrouw, arm of rijk, vrije of slaaf [Romeinen 10:12]. En dat was tegen het zere been van de Romeinen.

De Romeinse economie en maatschappij dréef op slavernij. En vervolgens komt er een beweging, het Christendom, die die "verachtelijke" slaven (en vrouwen) als gelijkwaardig behandelde. Het was een bom onder hun opvattingen en economische model, een regelrechte bedreiging voor het voortbestaan van het Romeinse Rijk – dat uiteindelijk mede door het Christendom te gronde ging.

Gaius Plinius Caecilius Secundus (63 - ca. 113) oftewel Plinius de Jongere schreef:

> *Intussen heb ik bij degenen die bij mij als zijnde christenen zijn aangebracht, de volgende handelwijze gevolgd. Ik heb ze ondervraagd of ze christen waren. Wie bekende heb ik een tweede en derde keer ondervraagd, met de dreiging van de doodstraf; als ze volhielden heb ik bevel gegegeven hen weg te voeren. [..]*
> *Daardoor achtte ik het des te noodzakelijker van twee slavinnen, die dienaressen werden genoemd, te onderzoeken wat daarvan waar was, en wel door marteling. Ik kon niets anders vinden dan een bijgeloof, verdorven, zonder regel. [..]*
> *Want de besmetting van dit bijgeloof heeft zich niet alleen in de steden, maar ook in de dorpen en op het platteland geheel verspreid. Maar ze lijkt nog tot staan gebracht en verholpen te kunnen worden ...*[xxxvi]

Een andere weergave maakt het iets duidelijker:

> *"Plinius vermeldt in zijn brief twee vrouwelijke slaven, die hij omschrijft als vrouwen 'die* ***ministrae*** *worden genoemd" – "Beeldvorming rond de vroeg-Christelijke vrouw", Master Thesis History, Dr. F.G. Naerebout*[xxxvii]

We kunnen hier een relatie leggen met Paulus' brief aan de Romeinen, hoofdstuk 16:1,2. Hij spreekt daar over ene Febe, zij wordt daar [ook] een 'dienares' (*diakonos*) genoemd. Het Latijnse *ministrae* (letterlijk[11] betekent het: "vrouwelijke bediende") is tegenwoordig te herkennen in het Engelse 'minister'. Met andere woorden: dienares (van het Woord). Of Pliunius dit hier bedoelde is overigens niet zeker; mogelijk doelde hij eenvoudigweg op de werkzaamheden die zij uitvoerden: bedienden.

Dat hier een predikant (de tegenwoordige 'vertaling' er van) wordt bedoeld is echter omstreden[12] en ook niet heel erg aannemelijk – ik denk dat we dan proberen véél te veel in zo'n passage te willen leggen met name omdat Plinius niet héél goed met de gebruiken van de christenen op de hoogte was.

Paulus schrijft in zijn brief aan de Galaten:

> *Want zovelen als gij in Christus .gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan. Daarin is noch Jood noch Griek, daarin is noch dienstbare noch vrije, daarin is geen man en vrouw, want gij zijt allen één in Christus* Galaten 3:28.

Gelijkheid tussen man en vrouw, arme en rijke, slaaf of vrije, Griek of Jood of Romein. Ieder is, in Christus' kerk, gelijk aan elkaar, want had Jezus al niet gezegd:

> Gij zult u niet rabbi laten noemen; want één is uw Meester en gij zijt allen broeders. En gij zult op aarde niemand uw vader noemen, want één is uw Vader, Hij, die in de hemelen is. Laat u ook geen leidslieden noemen, want één is uw Leidsman, de Christus. Maar wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn. Matteüs 23:7-11.

Dit was een, voor de Romeinen, *staatsontwrichtende* religie. Vrouwen of slaven die gezag over (Christen) Romeinen hadden of op zijn minst gelijkwaardig? Absurd! Dit soort gedachten zouden alleen maar leiden tot opstand – en met Spartacus in de herinnering moesten ze daar toch echt niet aan denken. Reden genoeg dus om het Christendom 'met wortel en tak' uit te roeien.

11 https://www.latin-is-simple.com/en/vocabulary/noun/12218/

12 NET.Bible, translator notes: "It is debated whether διάκονος (diakonos) here refers to a specific office within the church. One contextual argument used to support this view is that Phoebe is associated with a particular church, Cenchrea, and as such would therefore be a deacon of that church. In the NT some who are called διάκονος are related to a particular church, yet the scholarly consensus is that such individuals are not deacons, but "servants" or "ministers" (other viable translations for διάκονος)".

Eerder al kregen de christenen de schuld van het in brand steken van de stad Rome. Tacticus schreef er het volgende over:

> *Derhalve kwam Nero met schuldigen om een einde te maken aan het gerucht (namelijk: dat hij de brand zelf had aangestoken) en liet degenen die het volk christenen noemde, gehaat vanwege hun schanddaden, uitgezochte straffen ondergaan. Christus, hun naamgever, had onder het keizerschap van Tiberius door Pontius Pilatus de doodstraf ondergaan; en hun verderfelijke bijgeloof, in eerste instantie de kop ingedrukt, greep opnieuw om zich heen, niet alleen in Judea, de bakermat van het kwaad, maar ook in de Stad (Rome)*

Nero "*kwam met schuldigen*" – met andere woorden: hij zocht een groep uit die hij de schuld kon geven en dat werden de christenen. Die werden aangewezen door hem als de zondebok en vervolgd. Een handig excuus om deze 'lastige' groepering het zwijgen op te leggen.

Bijgeloof?
Wat we uit het voorgaande kunnen opmaken is dat het Christendom binnen honderd jaar dus wijdverspreid was in het Romeinse Rijk. Dat christenen daadwerkelijk praktiseerden wat Jezus had onderwezen, en door Paulus werd herhaald: éénheid. Niemand heerst over een ander. Ongeacht zijn of haar afkomst.

Als het een simpel 'bijgeloof' was, zou het deze hevige vervolgingen niet overleefd hebben. De verslaglegging van de Romeinen over dit "achterlijke" geloof neemt dus eigenlijk alle twijfel weg: de christenen waren rotsvast overtuigd van wat zij geloofden en dat was omdat zij ***wísten*** dat het wáár was! En daar hadden zij alles voor over, zélfs hun leven!

Is Jezus wel echt opgestaan?
Je kunt accepteren dat er een historische Jezus is geweest. Dat doen heel veel mensen. Desondanks geloven zij niet dat Hij is opgestaan uit de dood. Dát gaat mensen te ver. Laten we het eens omdraaien: als Jezus *níet* was opgestaan uit de dood, wat voor *winst* hadden Zijn eerste volgelingen er dan aan gehad om vol te blijven houden dat dat wél gebeurd was? Ze *verloren* daardoor toch alles? Ze wisten het echter héél erg zeker. Paulus schrijft er over aan de gemeente in Korinthe:

> "en dat Hij verschenen is aan Kefas [Petrus], daarna aan de twaalf. Daarna is Hij verschenen aan meer dan *vijfhonderd broeders tegelijk*, van wie de meesten nu nog in leven zijn, maar sommigen ook zijn ontslapen. Daarna is Hij verschenen aan Jakobus, daarna aan alle apostelen. En als laatste van allen is Hij ook aan mij verschenen, als aan de ontijdig geborene". 1 Korinthe 15:5-8

Zouden al die mensen, onafhankelijk van elkaar, dezelfde leugen vertellen? Met welk dóel? Nogmaals, niemand had er ook maar énig, persoonlijk, gewin door. Ze werden er niet rijk van (integendeel), ze werden er niet meer door gewaardeerd in de maatschappij, het kostte vele van hen hun leven. Waarom zou je dat er allemaal voor over hebben?

Ook het feit dat er bijna direct na de 1e Pinksterdag meer dan 3.000 mensen tot geloof kwamen spreekt boekdelen. Men wist wel degelijk wat er gebeurd was alleen wist men niet "hoe nu verder". Vandaar ook dat aan Petrus op de 1e Pinksterdag gevraagd werd door de (radeloze) mensen:

> "Toen zij dit hoorden, werden zij diep in hun hart getroffen, en zij zeiden tot Petrus en de andere apostelen: ***Wat moeten wij doen***, mannen broeders?" Handelingen 2:37.

De Christelijke gemeente groeide razendsnel en dat was om maar één reden: iedereen die het hoorde wist wel dat het gebeurd was en waar was maar nú begreep men, nu verklaard werd wat die opstanding betekende, wat men moest doen met deze 'feitenkennis'?

> Petrus antwoordde hun: "***Bekeert u*** en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des heiligen Geestes ontvangen. Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here, onze God, ertoe roepen zal". En met nog meer andere woorden getuigde hij, en hij vermaande hen, zeggende: "Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht".
> Zij dan, die zijn woord aanvaard-den, lieten zich dopen en op die dag werden ongeveer drieduizend zielen toegevoegd. Handelingen 2:38-41.

De opstanding van Jezus, uit de dood, was onmiskenbaar het bewijs van Zijn Goddelijkheid en, uiteraard, het feit dat wat Hij bij leven aan grote massa's mensen had onderwezen méér dan geloofwaardig was. Paulus schreef er over dat Jezus heeft "bewezen te zijn de Zoon van God, door *Zijn* opstanding uit de doden, *namelijk* Jezus Christus, onze Heere" Rom 1:4.

Tijdens zijn bediening op aarde had Jezus de mensen al overtuigd dat Hij, in hun ogen, 'op zijn minst' een profeet was door wat Hij onderwees aan de mensen én de bevestiging van dit onderwijs door de wonderen die Hij had gedaan. Toen Hij stierf dachten veel mensen "dat was het dan". Maar toen Hij opstond uit de dood wisten ze het zeker: Hij was méér dan een profeet, Hij was inderdaad uit God, de Zoon van God. En dus was men bereid voor dat 'geloof' zelf *tot in de dood* Hem te volgen.

Het verhaal van de Emmaüs-gangers illustreert dit geweldig:

> En zie, twee van hen waren juist op die dag op weg naar een dorp, zestig stadiën van Jeruzalem verwijderd, genaamd Emmaüs, en zij spraken met elkander over al wat voorgevallen was. En het geschiedde, terwijl zij daarover spraken en van gedachten wisselden, dat Jezus zelf bij hen kwam en met hen medeging. Maar hun ogen waren bevangen, zodat zij Hem niet herkenden. Hij zeide tot hen: Wat zijn dit voor gesprekken, die gij al wandelende met elkander voert? En zij bleven met somber gelaat staan. Eén dan van hen, genaamd Kleopas, antwoordde en zeide tot Hem: Zijt Gij de enige vreemdeling in Jeruzalem, dat Gij niet weet wat daar dezer dagen geschied is? En Hij zeide tot hen: Wat dan? Zij zeiden tot Hem: Hetgeen geschied is met Jezus de Nazarener, een man, die een profeet was, machtig in werk en woord voor God en het ganse volk, en hoe Hem onze overpriesters en oversten overgegeven hebben om Hem ter dood te veroordelen en Hem gekruisigd hebben. Wij echter leefden in de hoop, dat Hij het was, die Israël verlossen zou. Maar met dit al is het thans reeds de derde dag, sinds dit geschied is.

Het verhaal gaat verder uiteraard, Jezus legt hen uit wat er in het Oude Testament allemaal geschreven is over hen, ze nodigen Hem uit om te komen eten en dan, als Hij het brood breekt herkennen ze Hem plotseling.

Wonderlijk verhaal? Jazeker. Er zijn allerlei verklaringen waarom men hem niet herkende. Bijvoorbeeld “omdat ze zo verdrietig waren”. Persoonlijk geloof ik eerder dat zij hem niet herkenden vanwege het ‘*opstandingslichaam*’ -het lichaam dat elk mens krijgt na de dood en opstanding.

Hoe dan ook, hier zien we dat de Emmaüs-gangers precies bevestigen wat we zelf ook kunnen afleiden uit de geschiedenis – zelfs uit de ‘buitenbijbelse’ geschiedenis aan de hand van wat de Romeinen schreven.

In de 1e brief aan Korinthe, hoofdstuk 15:14, vat Paulus het zo samen:

> *“indien Christus niet is opgewekt, dan is immers onze prediking zonder inhoud en zonder inhoud is ook uw geloof”.*

Bedenk: Jezus leven, dood en opstanding gebeurde niet op een of ander afgelegen plek in de wereld. Het is allemaal gebeurd in één van de toenmalige grote wereldsteden. In een gebied waar de Romeinen heersten. Er waren enorm veel getuigen, er is overvloedige documentatie. *Inclusief* de documentatie in de Bijbel.

Doel van Jezus' komst op aarde: herstel van de relatie
Het doel van Jezus' komst op aarde was de relatie tussen God en de mens te herstellen. De mensheid was – en daar komen we terug op het 'scheppingsverhaal' – in opstand tegen God gekomen. Zij wilde geen relatie meer met God en wilde 'haar eigen boontjes doppen'.

Wanneer je de geschiedenis bekijkt kun je vaststellen dat de mensheid tot op de dag van vandaag daar niet in slaagt. We leren niet van de geschiedenis – integendeel. De afgelopen eeuw was er een met de meest heftige (wereld)oorlogen. We zien hongersnood. We zien moord, verkrachting, diefstal, aborteren één op de vier ongeboren kinderen – allemaal keuzes die mensen maken. Het bloed schreeuwt van de grond. Ook in de tijd van de Romeinen en de duizenden jaren daarvoor was het de mens niet gelukt zelf ook maar één keer vrede te brengen op deze aarde. Vrede tussen mensen onderling lukt al niet, laat staan dat we zelf vrede met God kunnen bewerkstelligen.

Jezus kwam naar deze aarde en de Bijbel zegt dat Hij aan God gelijk is, dat God "in de gedaante van een mens" naar de aarde kwam om de mensheid, de mensen, met God te verzoenen.

In het éérste boek in het Nieuwe Testatment, Johannes 1, lezen we:

> 1 In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. 2 Dit was in den beginne bij God. 3 Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is. 4 In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen; 5 en het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen. [..]
> 10 Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem geworden, en de wereld heeft Hem niet gekend. 11 Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. 12 Doch allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn naam geloven; 13 die niet uit bloed, noch uit de wil des vlezes, noch uit de wil eens mans, doch uit God geboren zijn. 14 Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid. 15 Johannes heeft van Hem getuigd en heeft geroepen, zeggende: Deze was het, van wie ik zeide: Die na mij komt, is vóór mij geweest, want Hij was eer dan ik.

In slechts een paar regels maakt de Evangelist Johannes duidelijk wie Jezus was: de Schepper, God, Want: "*alle dingen zijn door het Woord geworden*" vgl. Genesis: "*God sprak, en het was er*".

Vervolgens: “*Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd*”. – met andere woorden: Hij, en vele anderen, waren er ooggetuige van.

De Evangeliën zijn dan ook ooggetuige-verslagen van de meest bijzondere gebeurtenis ooit in de menselijke geschiedenis.

Jezus zei zelf over het doel van Zijn komst het volgende:

> 16 Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe. 17 Want God heeft zijn Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld veroordele, maar opdat de wereld door Hem behouden worde. 18 Wie in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; wie niet gelooft, is reeds veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de naam van de eniggeboren Zoon van God. Johannes [3:16-18].

Het herstel van de relatie is niet een “*algemeen pardon*” (zoals bijvoorbeeld de alverzoening leert) of *een verbond met één specifiek volk* (zoals dat voorheen met Israël het geval was). Het gaat hier overduidelijk om het aanbod van God, door Jezus, tot het aangaan van een persóónlijke relatie met Hem. Met een bijzondere uitkomst: ga je die relatie aan, dan zul je voor ééuwig die relatie met Hem aangaan – “*een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe*”.

God is Liefde, en vanuit die Liefde komt dit aanbod – maar Hij is ook *rechtvaardig*. Daarom kan Hij niet aanzien dat *mensen* kwaad blijven doen. Zoals ik eerder aanhaalde denken veel mensen dat de God uit het Oude Testament een ‘andere’ God is dan Jezus “die liefde predikte”. Maar dit gedeelte laat helder zien dat “wie *niet* gelooft, reeds veroordeeld *is*”. Immers, dat oordeel was er al van oudsher volgens de Bijbel? Dat oordeel “blijft staan”, het is een oordeel waar elk mens onder valt, echter: je kúnt het *ontlopen* door te kiezen voor Jezus en de band met God daardoor herstellen.

Het blijft echter nog steeds ***een eigen keuze van de mens*** of dit verzoeningsaanbod, via Jezus, geaccepteerd wordt.

Laatste Adam

Jezus wordt in dit verband door de Bijbel de ‘laatste Adam’ genoemd of ook wel ‘de 2e mens’. Is dat niet raar? Adam de 1e mens, vervolgens zijn er miljoenen mensen geweest, dan vervolgens Jezus ‘de 2e mens’.

De reden dat dit zo wordt benoemd is niet lastig uit te leggen: zowel Adam als Jezus waren beide een schepping van God. Alle andere mensen zijn nakomelingen van de 1e mens (letterlijke zin) en de 2e mens (geestelijke, overdrachtelijke, zin).

> Want, dewijl de dood er is door een mens, is ook de opstanding der doden door een mens. Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. 1 Korinthe 15:21 Aldus staat er ook geschreven: de eerste mens, Adam, werd een levende ziel; de laatste Adam een levendmakende geest.
> 1 Korinthe 15:45

Hier zit – terzijde – ook het probleem dat we als christenen hebben met de evolutie-leer, in welke vorm dan ook. Als de 1e mens géén schepsel van God is, dan is de 2e mens dat ook niet. Als de 1e mens niet de zonde in de wereld heeft gebracht, heeft de 2e mens die niet weggenomen. Daarom is het van belang wel degelijk aan het accepteren van een Schepping door God vast te houden – hoe die dan ook maar plaatsgevonden heeft: uitgangspositie is, zoals het verhaal weergeeft, dat God de Mens heeft gemaak. Als we dat niet doen, slaat het fundament onder het werk van Jezus weg. Dan is Hij voor niets gekruisigd en geloven wij in een onhoudbaar verhaal.

Conclusie

"De bijbel moet een uitvinding zijn van goede mensen of engelen, slechte mensen of duivels, of van God.
Echter,
– de bijbel *kan* niet door goede mensen geschreven zijn, omdat goede mensen geen leugens zouden vertellen door te zeggen "Aldus zei de Heer";
– de bijbel *kan* niet door slechte mensen geschreven zijn, omdat zij niet over het doen van goede werken zouden schrijven en tegelijkertijd zonde afkeuren en zichzelf [daardoor] naar de hel veroordelen.
Dus, moet de bijbel door goddelijke inspiratie geschreven zijn"
– Charles Wesley (McDowell 1990:178).

Hoe betrouwbaar is de Bijbel?
Professor Finkelstein is één van de grootste criticasters van het Jodendom en afkomstig uit een Joods-Amerikaanse familie, en openlijk anti-semitisch.

Hij heeft er de afgelopen decennia alles aan gedaan ondermeer archeologische vondsten te ontkrachten en de relatie met de Bijbel te ontkennen. Hij wordt vaak in artikelen aangehaald als 'gezaghebbend'. Zijn haat en weerzin tegen Israël is wijd en zijd bekend. En zijn gedrag heeft er inmiddels toe geleid dat hij in Israël geen onderzoek meer mag doen. Hij is er 'persona non-grata' verklaard en mag het land zelfs niet meer in. Mede omdat hij openlijk de kant van de palestijnse terreur heeft gekozen.

Eén van zijn oud medewerksters zei echter, nadat ze tot geloof kwam, in een interview met de EO het volgende:

> "*één ding weet ik zeker: het Oude en Nieuwe Testament zijn Gods betrouwbare Woord. Dat is misschien wel het grootste verschil met vroeger: de Bijbel is voor mij echt tot leven gekomen*". – Archeologe Jennifer Guetta-Peersmann[xxxviii]

Zij heeft, samen met hem en andere medewerkers, vele opgravingen gedaan in Israël. Ze had er plezier in, net als Finkelstein, deze vondsten aan te wenden om de Bijbel "onderuit te halen". Nu ze echter tot geloof is gekomen geeft ze toe dat deze vondsten de Bijbel niet tegenspreken – wel dat er in haar ogen nog veel meer onderzoek nodig is c.q. kan worden gedaan op dit gebied.

Ik haal dit aan omdat ik al in het begin stelde dat er veel valse wetenschap is. Vooringenomen zoeken sommige wetenschappers, zelfs professoren, naar ‘bewijs’ voor hun eigen gelijk.

Ook de Bijbelwetenschap doet dit soms – en wellicht doe ik dat, onbewust overigens, ook wel in dit essay. We zijn *allemaal* behept met een zekere kokervisie. Alle argumenten laten meewegen valt niet mee. Want er zijn er nog véél meer dan ik in dit relatief korte stuk heb genoemd. Toch hoop ik dat het duidelijk mag zijn geworden dat er zéér veel argumenten zijn die er op wijzen dat de Bijbel een betrouwbaar boek is. Natuurlijk, soms moet je goed kijken naar het doel waarmee iets opgeschreven is. Sommige zaken zijn niet letterlijk te nemen, andere wel. Goed en gedegen onderzoek is altijd waardevol in dit verband.

De conclusie moet zijn dat de Boodschap van de Bijbel is dat God een relatie met ons, met jou, wil -en Zich héél wat moeite heeft getroost daarvoor-, onverkort overeind blijft. Hij heeft, om die boodschap over te brengen, al duizenden jaren mensen ingeschakeld om die boodschap over te brengen via de Bijbel – een betrouwbaar boek met een geloofwaardige Boodschap!

i https://carm.org/who-killed-goliath-david-or-elhanan
https://www.gotquestions.org/Goliath-David-Elhanan.html
ii https://www.statenvertaling.net/kanttekeningen/2Sm21.htm
iii https://nl.wikipedia.org/wiki/Piltdown-mens
https://historiek.net/de-piltdown-mens-hoax/672/
iv https://creation.com/biology-exam-fraud
v "Uitgeverij Brill gaf "te goeder trouw" valse Dode-Zee-rol-fragmenten uit"
https://historiek.net/uitgeverij-brill-gaf-te-goeder-trouw-valse-dode-zee-rol-fragmenten-uit/85284/
vi Dode Zee-rollen in Bijbelmuseum van Washington blijken vervalsingen, National Geographic
https://www.nationalgeographic.nl/geschiedenis-en-cultuur/2020/03/dode-zee-rollen-bijbelmuseum-van-washington-blijken-vervalst
vii https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/evolutietheorie-kan-lang-niet-alles-verklaren~bf0295a7/
viii https://logos.nl/ouweneel-voegt-een-heel-waardevolle-studie-toe-aan-het-debat/
ix https://www.rd.nl/kerk-religie/prof-ouweneel-natuurwetenschap-mag-niet-regeren-over-uitleg-schrift-1.1429072
x http://mydigitalseminary.com/dispensationalism-paul-henebury-pt2/
xi https://www.bramkrol.com/gemeentegroei/artikelen/267-een-stortvloed-aan-zondvloed-verhalen
xii Drs. Ben Holbrink, "Moderne Wetenschap in de Bijbel", pg. 295-299
xiii https://nl.wikipedia.org/wiki/Hebreeuws#Hebreeuws_van_de_Thora_en_Tenach
xiv https://cudl.lib.cam.ac.uk/view/MS-ADD-01846
xv https://en.wikipedia.org/wiki/Elephantine_papyri
xvi https://mainzerbeobachter.com/2019/01/27/de-elefantine-papyri/
xvii https://www.bramkrol.com/gemeentegroei/artikelen/267-een-stortvloed-aan-zondvloed-verhalen
xviii https://members.bib-arch.org/biblical-archaeology-review/44/4/3
xix https://christipedia.miraheze.org/wiki/St%C3%A8le_van_Mesa
http://www.bijbelseplaatsen.nl/plaatsen/M/Moab%20/%20Stele/618/
xx https://www.guttmacher.org/fact-sheet/induced-abortion-worldwide
xxi https://www.verywellhealth.com/reasons-for-abortion-906589
xxii https://www.nytimes.com/2003/07/06/books/chapters/what-every-person-should-know-about-war.html
xxiii https://isgeschiedenis.nl/nieuws/de-volksverhuizingen-van-de-israelieten-naar-het-oude-egypte-en-weer-weg
xxiv https://www.allaboutarchaeology.org/dutch/archeologie-van-jericho.htm
Zie ook: Halley's Bible Handbook, pg. 160-161
xxv https://www.bible.com/nl/bible/328/JOS.8.NBG51
xxvi https://www.nytimes.com/2007/04/03/world/africa/03iht-moses.4.5130043.html
xxvii http://www.apologetique.org/nl/artikelen/mens/geschiedenis/bib_geschiedenis/JVDL_datering_uittocht.htm
xxviii https://www.ancient.eu/timeline/Hyksos/
xxix https://www.britannica.com/biography/Moses-Hebrew-prophet#ref362772
xxx https://nl.wikipedia.org/wiki/Habiru
xxxi https://nl.wikipedia.org/wiki/Achnaton#Buitenlands_beleid
xxxii https://nl.wikipedia.org/wiki/Achnaton
xxxiii https://nl.wikipedia.org/wiki/Achnaton#Buitenlands_beleid
xxxiv https://www.scientias.nl/jezus-echt-bestaan/
xxxv https://isgeschiedenis.nl/nieuws/slavernij-in-het-romeinse-rijk
xxxvi https://www.lucepedia.nl/dossieritem/heidense-bronnen-1/heidense-bronnen-suetonius-tacitus-en-plinius-de-jongere
xxxvii https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/33820/Beeldvorming%20rond%20de%20vroeg-christelijke%20vrouw.pdf
xxxviii https://visie.eo.nl/2016/11/god-dreef-mij-in-een-hoek/

Bronnen
voorzover niet genoemd in de tekst, voet- en eindnoten zijn tevens de onderstaande bronnen gebruikt:

- https://www.scientias.nl/u-dacht-weten-evolutietheorie-maar-klopt/
- Bijbel: NBG 1951, citaten uit de online versie via https://www.bible.com/
- Bijbel: Herziene Statenvertaling
- Moderne Wetenschap in de Bijbel – drs. Ben Hobrink
- Halley's Bible Handboek
- Bible Gateway https://www.biblegateway.com/
- Xiphos Bible Guide